

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.4.18
KOM(2011) 225 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Duomenų saugojimo direktyvos (Direktyva 2006/24/EB) taikymo vertinimo ataskaita

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Duomenų saugojimo direktyvos (Direktyva 2006/24/EB) taikymo vertinimo ataskaita

1. ĮVADAS

Duomenų saugojimo direktyva¹ (toliau – direktyva) valstybėms narėms nustatytas reikalavimas įpareigoti viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų arba viešųjų ryšių tinklų teikėjus (toliau – operatoriai) saugoti srauto ir vietos nustatymo duomenis nuo šešių mėnesių iki dvejų metų sunkių nusikaltimų tyrimo, atskleidimo ir baudžiamojo persekiojimo tikslu.

Šioje pagal direktyvos 14 straipsnį Komisijos parengtoje ataskaitoje įvertinamas jos taikymas valstybėse narėse ir poveikis ūkinės veiklos vykdytojams ir vartotojams, atsižvelgiant į tolesnę elektroninių ryšių technologijų raidą ir Komisijai pateiktus statistinius duomenis, siekiant nustatyti, ar reikia iš dalies pakeisti jos nuostatas, visų pirma susijusias su duomenų aprėptimi ir saugojimo laikotarpiais. Šioje ataskaitoje taip pat nagrinėjamas direktyvos poveikis pagrindinėms teisėms, atsižvelgiant į duomenų saugojimo kritiką apskritai, ir svarstoma, ar reikia imtis priemonių siekiant atsižvelgti į išreikštą susirūpinimą dėl anoniminių SIM kortelių naudojimo nusikalstamais tikslais².

Apskritai vertinimas patvirtino, kad duomenų saugojimas yra vertinga ES baudžiamosios teisenos sistemų ir teisėsaugos priemonė. Direktyva nedaug prisidėjo derinant duomenų saugojimo taisykles, kiek tai susiję su tokiais klausimais kaip tikslo ribojimas ir saugojimo laikotarpiai, taip pat operatorių patirtų išlaidų atlyginimas, kuris neįtrauktas į jos taikymo sritį. Atsižvelgdama į poveikį ir riziką vidaus rinkai, teisės į privatumą užtikrinimui ir asmens duomenų apsaugai, ES turėtų toliau bendromis taisyklėmis užtikrinti, kad būtų nuosekliai laikomasi aukštų srauto ir vietos nustatymo duomenų saugojimo, paieškos ir naudojimo standartų. Atsižvelgdama į šias išvadas, Komisija ketina pasiūlyti dalinius direktyvos pakeitimus, grindžiamus poveikio vertinimu.

2. PAGRINDINĖ ŠIO VERTINIMO INFORMACIJA

Rengiant šią vertinimo ataskaitą remtasi išsamiomis diskusijomis su valstybėmis narėmis, ekspertais, suinteresuotosiomis šalimis ir jų pateikta informacija.

2009 m. gegužės mėn. Komisija surengė konferenciją „Rengiantis duomenų saugojimo direktyvos vertinimui“ („Towards the Evaluation of the Data Retention Directive“), kurioje dalyvavo duomenų apsaugos institucijų, privačiojo sektoriaus, pilietinės visuomenės ir akademinės bendruomenės atstovai. 2009 m. rugsėjo mėn. Komisija suinteresuotiems šių

¹ 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/24/EB dėl duomenų, generuojamų arba tvarkomų teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas arba viešuosius ryšių tinklus, saugojimo ir iš dalies keičianti Direktyvą 2002/58/EB, OL L 105, 2006 4 13, p. 54–63.

² Tarybos išvados dėl kovos su nusikalstamu elektroninių ryšių naudojimu ir anoniminių jų naudojimu, 2908-as Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdis, Briuselis, 2008 m. lapkričio 27–28 d.

grupių asmenims išsiuntė klausimyną ir gavo maždaug 70 atsakymų³. 2010 m. gruodžio mėn. Komisija surengė antrą konferenciją „Duomenų saugojimo direktyvos taikymas“ („Taking on the Data Retention Directive“), kurioje dalyvavo panašių suinteresuotųjų grupių atstovai, kad pasidalytų išankstiniais direktyvos vertinimo rezultatais ir aptartų būsimus šios srities uždavinius.

Nuo 2009 m. spalio mėn. iki 2010 m. kovo mėn. Komisija susitiko su kiekvienos valstybės narės ir asocijuotosios Europos ekonominės erdvės šalies atstovais ir išsamiau aptarė klausimyne pateiktus klausimus dėl direktyvos taikymo. Valstybės narės direktyvą pradėjo taikyti vėliau nei tikėtasi, visų pirma, kiek tai susiję su internetu perduodamais duomenimis. Vėlavimas perkelti direktyvą nulėmė, kad devynios valstybės narės Komisijai sugebėjo pateikti visus 2008 arba 2009 m. statistinius duomenis, kaip reikalaujama direktyvos 10 straipsnyje, nors tam tikrų statistinių duomenų (žr. 4.7 skirsnį) pateikė iš viso 19 valstybių narių. 2010 m. liepos mėn. Komisija valstybių narių raštu paprašė pateikti daugiau kiekybinės ir kokybinės informacijos, susijusios su saugomų duomenų reikalingumu siekiant teisėsaugos rezultatų. Dešimt valstybių narių pateikė išsamios informacijos apie konkrečius atvejus, kai pasitvirtino, kad duomenų būtinai reikėjo⁴.

Rengiant šią ataskaitą remtasi Elektroninių duomenų saugojimo sunkių nusikaltimų tyrimo, atskleidimo ir baudžiamojo persekiojimo tikslais ekspertų grupės pozicijos dokumentais, priimtais nuo grupės sukūrimo 2008 m.⁵. Komisija atsižvelgė į 29 straipsnio darbo grupės ataskaitas⁶, visų pirma į antrą kartą vykdytų vykdymo užtikrinimo veiksmų ataskaitą, kurioje pateiktas valstybių narių atitikties direktyvos duomenų apsaugos ir duomenų saugumo reikalavimams vertinimas⁷.

3. DUOMENŲ SAUGOJIMAS EUROPOS SĄJUNGOJE

3.1. Duomenų saugojimas baudžiamosios teisenos ir teisėsaugos tikslais

Paslaugų ir tinklo teikėjai (toliau – operatoriai) vykdydami komercinę veiklą tvarko asmens duomenis, kad galėtų persiųsti ryšį, pateikti sąskaitas, atsiskaityti už tinklų sujungimą, vykdyti

³ Atsakymai paskelbti Komisijos svetainėje http://ec.europa.eu/home-affairs/news/consulting_public/consulting_0008_en.htm.

⁴ Belgija, Čekija, Kipras, Lietuva, Vengrija, Nyderlandai, Lenkija, Slovėnija, Jungtinė Karalystė. Švedija taip pat pranešė apie kelis konkrečius sunkių nusikaltimų atvejus, kai istoriniai srauto duomenys buvo labai svarbūs norint paskelbti apkaltinamuosius nuosprendžius, nors šalyje nėra nustatytos pareigos saugoti duomenis.

⁵ Ši ekspertų grupė sukurta Komisijos sprendimu 2008/324/EB, OL L 111, 2008 4 23, p. 11–14. Komisija reguliariai susitinka su grupės ekspertais. Grupės priimti pozicijos dokumentai skelbiami http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/police/doc_police_intro_en.htm.

⁶ Darbo grupė asmenų apsaugai tvarkant asmens duomenis įsteigta pagal duomenų apsaugos direktyvos 29 straipsnį (1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo), OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

⁷ Antrą kartą vykdytų jungtinių vykdymo užtikrinimo veiksmų ataskaita Nr. 01/2010 „Telekomunikacijų ir interneto paslaugų teikėjų pareigų, kylančių iš nacionalinių srauto duomenų saugojimą reglamentuojančių teisės aktų, priimtų remiantis E. privatumo direktyvos 2002/58/EB 6 ir 9 straipsniuose ir Duomenų saugojimo direktyvoje 2006/24/EB, kuria iš dalies keičiama E. privatumo direktyva, nustatytais teisiniais pagrindais, laikymasis nacionaliniu lygmeniu“ (Nr. WP 172), 2010 7 13, paskelbta http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/wpdocs/2010_en.htm.

rinkodarą ir teikti tam tikras kitas pridėtinę vertę sukuriančias paslaugas. Taip tvarkomi duomenys, kuriuose nurodomas ryšio šaltinis, paskirties vieta, data, laikas, trukmė ir tipas, taip pat vartotojo ryšio įranga ir, judriojo ryšio telefonijos atveju, įrangos vieta. Pagal Direktyvą 2002/58/EB dėl privatumo elektroninių ryšių sektoriuje (toliau E. privatumo direktyva)⁸ tokie srauto duomenys, generuojami naudojantis elektroninių ryšių paslaugomis, iš principo turi būti sunaikinti arba pakeisti taip, kad taptų anoniminiai, kai šių duomenų nebereikia ryšiui perduoti, išskyrus atvejus ir tik tokiam laikui, kai jų reikia sąskaitų pateikimo tikslais arba gavus abonento ar naudotojo sutikimą. Vietos nustatymo duomenys gali būti tvarkomi, tik jeigu jie yra pakeisti, kad taptų anoniminiai, arba gavus atitinkamo naudotojo sutikimą, tokia apimtimi ir tiek laiko, kiek būtina pridėtinės vertės paslaugoms teikti.

Prieš įsigaliojant direktyvai, nacionalinės valdžios institucijos, laikydamosi specialių sąlygų, operatorių prašydavo suteikti prieigą prie tokių duomenų, pavyzdžiui, kad nustatytų IP adresą naudojančius abonentus, išnagrinėtų ankstesnę ryšių veiklą ir nustatytų judriojo ryšio telefono vietą.

ES lygmeniu duomenų saugojimo ir naudojimo teisėsaugos tikslais klausimas pirmą kartą sprendtas Direktyvoje 97/66/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos telekomunikacijų sektoriuje. Šioje direktyvoje pirmą kartą valstybėms narėms buvo numatyta galimybė priimti tokias teisėkūros priemones, kurių reikėjo siekiant užtikrinti visuomenės saugumą, gynybą arba viešąją tvarką, taip pat valstybės ekonominę gerovę, jeigu veikla buvo siejama su valstybės saugumo reikalais, ir baudžiamosios teisės vykdymą⁹.

Ši nuostata buvo išplėtotą E. privatumo direktyvoje, kurioje valstybėms narėms numatyta galimybė priimti teisėkūros priemones nukrypstant nuo ryšių konfidencialumo principo, be kita ko, tam tikromis sąlygomis saugoti duomenis, suteikti prieigą prie jų ir juos naudoti teisėsaugos tikslais. 15 straipsnio 1 dalyje valstybėms narėms suteikta galimybė apriboti teises į privatumą ir pareigas, taip pat ribotą laikotarpį saugoti duomenis, jeigu toks ribojimas yra „būtina, tinkama ir adekvati demokratinės visuomenės priemonė, skirta apsaugoti nacionalinį saugumą (t. y. valstybės saugumą), gynybą, visuomenės saugumą, taip užkardant, tiriant ir nustatant baudžiamąsias veikas ar neteisėtą elektroninių ryšių sistemos naudojimą“.

Saugomų duomenų reikšmė baudžiamosios teisenos sistemoms ir teisėsaugai išsamiau aptarta 5 skirsnyje.

3.2. Duomenų saugojimo direktyvos tikslas ir teisinis pagrindas

Dėl Direktyvos 97/66/EB ir E. privatumo direktyvos nuostatų, kuriomis valstybėms narėms leidžiama priimti teisės aktus dėl duomenų saugojimo, kai kurių valstybių narių operatoriai turėjo pirkti duomenų saugojimo įrangą ir įdarbinti darbuotojus, kurie atliktų duomenų paiešką teisėsaugos institucijų vardu, o kitų valstybių narių operatoriams to daryti nereikėjo, ir

⁸ 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių), OL L 201, 2002 7 31, p. 0037 – 0047.

⁹ 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/66/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos telekomunikacijų sektoriuje 14 straipsnio 1 dalis, OL L 24, 1998 1 30, p. 1–8.

tai nulėmė vidaus rinkos iškraipymus. Be to, verslo modelių ir paslaugų tendencijos, pavyzdžiui, vis dažnesnis nustatyto dydžio tarifų taikymas, išankstinio mokėjimo ir nemokamos elektroninių ryšių paslaugos, nulėmė tai, kad operatoriai pamažu liovėsi kaupe srauto ir vietos nustatymo duomenis sąskaitų pateikimo tikslais, todėl tokių duomenų baudžiamosios teisenos ir teisėsaugos tikslais sumažėjo. 2004 m. Madride ir 2005 m. Londone įvykdyti teroristiniai išpuoliai paskatino diskusijas šiais klausimais ES lygmeniu.

Atsižvelgiant į tai, Duomenų saugojimo direktyva valstybėms narėms nustatyta pareiga reikalauti, kad viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų arba viešųjų ryšių tinklų teikėjai saugotų ryšių duomenis sunkių nusikaltimų, kaip jie apibrėžti kiekvienos valstybės narės nacionalinėje teisėje, tyrimo, atskleidimo ir baudžiamojo persekiojimo tikslu; ja taip pat buvo siekiama visoje ES suvienodinti tam tikrus susijusius dalykus.

Direktyva iš dalies pakeista E. privatumo direktyvos 15 straipsnio 1 dalis, pridedant dalį, kad 15 straipsnio 1 dalis netaikoma duomenims, saugomiems pagal Duomenų saugojimo direktyvą¹⁰. Todėl valstybės narės (kaip nurodyta direktyvos 12 konstatuojamojoje dalyje) toliau gali nukrypti nuo ryšių konfidencialumo principo. Duomenų saugojimo direktyva reglamentuoja tik duomenų saugojimą dėl siauresnio tikslo – sunkių nusikaltimų tyrimo, atskleidimo ir baudžiamojo persekiojimo.

Dėl šio sudėtingo Duomenų saugojimo direktyvos ir E. privatumo direktyvos teisinio ryšio, taip pat dėl to, kad nė vienoje iš direktyvų neapibrėžta „sunkaus nusikaltimo sąvoka“, sunku atskirti priemones, kurių valstybės narės imasi, kad perkeltų direktyvoje nustatytus duomenų saugojimo įpareigojimus, ir bendresnio pobūdžio valstybių narių praktiką duomenų saugojimo srityje, kuri leidžiama E. privatumo direktyvos 15 straipsnio 1 dalimi¹¹. Šie dalykai išsamiau aptariami 4 skirsnyje.

Direktyva grindžiama Europos bendrijos steigimo sutarties 95 straipsniu (kuris pakeistas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsniu), kuris susijęs su vidaus rinkos kūrimu ir veikimu. Priėmus direktyvą, jos teisinis pagrindas buvo užginčytas Europos Teisingumo Teisme, motyvuojant tuo, kad pagrindinis tikslas buvo sunkių nusikaltimų tyrimas, atskleidimas ir baudžiamasis persekiojimas. Teismas nusprendė, kad direktyva reglamentuoja operacijas, kurios nesusijusios su policijos ir teismų bendradarbiavimu baudžiamosiose bylose, ir kad ja nėra suderinamas nei kompetentingų nacionalinių teisėsaugos institucijų prieigos prie duomenų klausimas, nei šių duomenų naudojimo ir keitimosi jais šiose institucijose klausimas. Todėl jis priėjo prie išvados, kad direktyva iš esmės skirta atitinkamo vidaus rinkos sektoriaus operatorių veiklai. Atsižvelgdamas į tai, Teismas pripažino, kad direktyvos teisinis pagrindas tinkamas¹².

¹⁰ Direktyvos 11 straipsnyje teigiama: „Direktyvos 2002/58/EB 15 straipsnyje įterpiama ši dalis: „1a. 1 dalis netaikoma duomenims, kuriuos pagal 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/24/EB dėl duomenų, generuojamų arba tvarkomų teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas arba viešuosius ryšių tinklus, saugojimo konkrečiai reikalaujama išsaugoti tos direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais.“

¹¹ 29 straipsnio darbo grupė iškėlė klausimą, ar „(Duomenų saugojimo) direktyva buvo siekiama nukrypti nuo bendros pareigos ištrinti srauto duomenis baigus elektroninį ryšį, ar įpareigoti saugoti visus tuos duomenis, kuriuos duomenų teikėjai jau buvo įgalioti saugoti savo pačių verslo tikslais“.

¹² 2009 m. vasario 10 d. ETT sprendimas *Airija prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-301/06, Rink. p. I-00593.

3.3. Operatyvus duomenų išsaugojimas

Duomenų saugojimas yra skirtinga priemonė nuo operatyvaus duomenų išsaugojimo (taip pat vadinamo „greitu išaldymu“), kai operatoriai, kuriems įteiktas teismo nurodymas, privalo nuo nurodymo išsaugoti duomenis datos saugoti duomenis, susijusius tik su konkrečiais asmenimis, įtariamais padarius nusikalstamas veikas. Operatyvus duomenų išsaugojimas yra viena iš tyrimo priemonių, kurias numatė ir naudoja įgyvendinant Europos Tarybos konvenciją dėl elektroninių nusikaltimų¹³ dalyvaujančios valstybės. Beveik visos dalyvaujančios valstybės yra sukūrusios ryšių palaikymo centrus, kurie užtikrina, kad tiriant elektroninius nusikaltimus arba juos nagrinėjant teismuose būtų suteikta neatidėliotina pagalba. Tačiau, panašu, kad ne visos konvencijos šalys yra sudariusios operatyvaus duomenų išsaugojimo sąlygas ir dar neįvertintas modelio veiksmingumas kovojant su elektroniniais nusikaltimais¹⁴. Neseniai parengtas kito tipo operatyvaus duomenų išsaugojimo modelis – „greitas išaldymas plius“. Taikant šį modelį neapsiribojama operatyviu duomenų išsaugojimu, nes teisėjas taip pat gali suteikti prieigą prie duomenų, kurių operatoriai dar neištrynė. Be to, būtų nustatyta labai nedidelė teisinė išimtis, pagal kurią trumpą laiką atleidžiama nuo pareigos ištrinti tam tikrus ryšio duomenis, kurie paprastai nėra saugomi, pavyzdžiui, vietos nustatymo duomenis, interneto prisijungimo duomenis ir dinaminis IP adresus nustatyto dydžio abonementą turinčių naudotojų atveju ir kai duomenų nereikia saugoti sąskaitų pateikimo tikslais.

Operatyvaus duomenų išsaugojimo šalininkų teigimu, taip mažiau kišamasi į privatumą nei taikant duomenų saugojimo priemones. Tačiau dauguma valstybių narių nesutinka, kad duomenų saugojimas galėtų būti tinkamai pakeistas bet kokios rūšies operatyviu duomenų išsaugojimu ir teigia, kad saugant duomenis gaunami istoriniai duomenys, o operatyvaus duomenų išsaugojimo priemonėmis neužtikrinama, kad būtų sukurta įrodymų seka iki nurodymo išsaugoti duomenis datos, taip pat negalima atlikti tyrimo, kai jo objektas nežinomas, rinkti įrodymų apie, pavyzdžiui, nusikaltimo aukų arba liudytojų judėjimą¹⁵.

4. DUOMENŲ SAUGOJIMO DIREKTYVOS PERKĖLIMAS

Valstybės narės privalėjo direktyvą perkelti iki 2007 m. rugsėjo 15 d., suteikiant galimybę iki 2009 m. kovo 15 d. atidėti direktyvos taikymą duomenų, susijusių su prieiga prie interneto, interneto telefonija ir interneto elektroniniu paštu, saugojimui.

Toliau pateikta analizė parengta remiantis Komisijos gautais 25 valstybių narių, įskaitant Belgiją, kuri direktyvą perkėlė tik iš dalies, pranešimais apie perkėlimą¹⁶. Austrijoje ir

¹³ Konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų 16 straipsnis, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/185.htm>.

¹⁴ Šaltinis: Europos Taryba

¹⁵ Tai taip pat pripažino Vokietijos Konstitucinis teismas savo sprendime, kuriuo panaikintas Vokietijos įstatymas, kuriuo perkeliama direktyva (žr. 4.9 skirsnį). (2010 m. kovo 2 d. Federalinio Konstitucinio Teismo sprendimas Nr. 1 BvR 256/08, 208 dalis).

¹⁶ Dvidešimt penkios valstybės narės, kurios pranešė Komisijai apie direktyvos perkėlimą: Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Vokietija, Graikija, Estija, Airija, Ispanija, Prancūzija, Italija, Kipras, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Vengrija, Malta, Nyderlandai, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija, Suomija ir Jungtinė Karalystė. Belgija pranešė Komisijai, kad perkėlimą užbaigiančio teisės akto projektas vis dar svarstomas Parlamente.

Švedijoje vyksta diskusijos dėl teisės aktų projektų. Šiose dviejose valstybėse narėse nėra nustatytos pareigos saugoti duomenis, tačiau teisėsaugos institucijos gali prašyti (ir prašo) operatorių pateikti šrauto duomenis, jeigu jų turima. Čekijai, Vokietijai ir Rumunijai pateikus pirminius pranešimus apie perkėlimą, šių valstybių narių konstituciniai teismai panaikino direktyvos perkėlimo vidaus teisės aktus¹⁷, ir dabar svarstoma, kaip iš naujo perkelti direktyvą į nacionalinę teisę.

Šiame skirsnyje analizuojama, kaip valstybės narės perkėlė atitinkamas direktyvos nuostatas. Jame taip pat nagrinėjama, ar valstybės narės nusprendė atlyginti operatoriams išlaidas, patirtas saugant duomenis ir suteikiant galimybę atlikti jų paiešką – šio klausimo direktyva nereglamentuoja – ir aptariama, kokią poveikį Vokietijos, Rumunijos ir Čekijos konstitucinių teismų sprendimai turi direktyvos taikymui.

4.1. Duomenų saugojimo tikslas (1 straipsnis)

Direktyva valstybės narės įpareigojamos priimti priemones, siekiant užtikrinti, kad duomenys būtų prieinami sunkių nusikaltimų, kaip jie apibrėžti kiekvienos valstybės narės nacionalinėje teisėje, tyrimo, atskleidimo ir baudžiamojo persekiojimo tikslu. Tačiau ES valstybių narių vidaus teisėje nustatyti tikslai, susiję su duomenų saugojimu ir (arba) prieiga prie jų, vis dar labai skirtingi. Dešimt valstybių narių (Bulgarija, Estija, Airija, Graikija, Ispanija, Lietuva, Liuksemburgas, Vengrija, Nyderlandai, Suomija) apibrėžė sunkaus nusikaltimo sąvoką, nurodamos minimalią laisvės atėmimo bausmę, galimybę taikyti laisvės atėmimo bausmę arba nusikalstamų veikų, apibrėžtų kituose nacionaliniuose teisės aktuose, sąrašą. Aštuonios valstybės narės (Belgija, Danija, Prancūzija, Italija, Latvija, Lenkija, Slovakija, Slovėnija) reikalauja, kad duomenys būtų saugomi ne tik sunkių nusikaltimų bet ir visų nusikalstamų veikų tyrimo, atskleidimo ir baudžiamojo persekiojimo tikslais, taip pat nusikaltimų prevencijos tikslais arba apskritai dėl nacionalinio arba valstybės ir (arba) visuomenės saugumo. Keturių valstybių narių (Kipro, Maltos, Portugalijos, Jungtinės Karalystės) teisės aktuose nurodyti „sunkūs nusikaltimai“ arba „sunkūs teisės pažeidimai“ nepateikiant jų apibrėžčių. Išsami informacija pateikiama 1 lentelėje.

1 lentelė. Nacionaliniuose įstatymuose nustatytas duomenų saugojimo tikslas	
Belgija	Nusikalstamų veikų tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas, baudžiamasis persekiojimas už netinkamą pagalbos tarnybų telefono numerių naudojimą, piktavališko elektroninių ryšių tinklo arba paslaugos panaudojimo tyrimas, žvalgybos informacijos rinkimo misijų, kurias vykdo žvalgybos ir saugumo tarnybos, tikslas ¹⁸ .

¹⁷ 2009 m. spalio 8 d. Rumunijos Konstitucinio Teismo sprendimas Nr. 1258, 2009 m. lapkričio 23 d. Rumunijos oficialusis leidinys Nr. 789; 2010 m. kovo 2 d. Federalinio Konstitucinio Teismo sprendimas Nr. 1 BvR 256/08, 2011 m. balandžio 1 d. Oficialusis leidinys, kovo 22 d. Konstitucinio Teismo sprendimas dėl Akto Nr. 127/2005 Rink. dėl elektroninių ryšių, iš dalies keičiančio tam tikrus susijusius teisės aktus, su pakeitimais 97 skirsnio 3 ir 4 dalių nuostatų ir Dekreto Nr. 485/2005 Rink. dėl duomenų saugojimo ir perdavimo kompetentingoms institucijoms.

¹⁸ 2005 m. birželio 13 d. Įstatymo dėl elektroninių ryšių 126 straipsnio 1 dalis.

1 lentelė. Nacionaliniuose įstatymuose nustatytas duomenų saugojimo tikslas	
Bulgarija	Siekiant „atskleisti ir tirti sunkius nusikaltimus ir nusikaltimus pagal Baudžiamojo kodekso 319a–319f straipsnius, taip pat asmenų paieškos tikslais“ ¹⁹ .
Čekija	Neperkelta.
Danija	Nusikalstamų veikų tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas ²⁰ .
Vokietija	Neperkelta.
Estija	Gali būti naudojama, jeigu įrodymų rinkimas kitomis procesinėmis priemonėmis neleidžiamas arba itin apsunkintas, o baudžiamojo proceso objektas yra nusikalstama veika (pirmo laipsnio arba tyčinė antro laipsnio nusikalstama veika, už kurią numatyta bent trejų metų laisvės atėmimo bausmė) ²¹ .
Airija	Sunkių teisės pažeidimų (t. y. nusikalstamos veikos, už kurias baudžiama penkerių ar daugiau metų laisvės atėmimo bausme, arba nusikalstamos veikos, nurodytos perkėlimo įstatyme) prevencija, siekiant užtikrinti valstybės saugumą ir išsaugoti žmonių gyvybę ²² .
Graikija	Ypatingai sunkių nusikaltimų atskleidimas ²³ .
Ispanija	Sunkių nusikaltimų, nurodytų Baudžiamajame kodekse ir specialiuose baudžiamosios teisės įstatymuose, atskleidimas, tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas ²⁴ .
Prancūzija	Nusikalstamų veikų atskleidimas, tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas; ir tik siekiant suteikti teisminėms institucijoms reikiamą informaciją, vykdyti teroristinių išpuolių prevenciją ir apsaugoti intelektinę nuosavybę ²⁵ .
Italija	Nusikalstamų veikų atskleidimas ir prevencija ²⁶ .

¹⁹ 2010 m. Įstatymo dėl elektroninių ryšių (iš dalies pakeisto) 250a straipsnio 2 dalis.

²⁰ Duomenų saugojimo potvarkio 1 straipsnis.

²¹ Baudžiamojo proceso kodekso 110 skirsnio 1 dalis.

²² 2011 m. Ryšių (duomenų saugojimo) akto 6 straipsnis.

²³ Tokie nusikaltimai apibrėžti Įstatymo Nr. 2225/1994 4 straipsnyje; Įstatymo Nr. 3917/2011 1 straipsnyje.

²⁴ Įstatymo Nr. 25/2007 1 straipsnio 1 dalis.

²⁵ Aktai, kuriais reglamentuojamas saugomų duomenų naudojimas atitinkamai nusikalstamų veikų, terorizmo prevencijos tikslais ir siekiant apsaugoti intelektinę nuosavybę: Pašto paslaugų ir elektroninių ryšių kodekso L.34-1 straipsnio II dalis, 2006 m. sausio 23 d. Įstatymas Nr. 2006-64 ir 2009 m. birželio 12 d. Įstatymas Nr. 2009-669.

²⁶ Duomenų apsaugos kodekso 132 straipsnio 1 dalis.

1 lentelė. Nacionaliniuose įstatymuose nustatytas duomenų saugojimo tikslas	
Kipras	Sunkių teisės pažeidimų tyrimas ²⁷ .
Latvija	Siekiant užtikrinti valstybės apsaugą ir visuomenės saugumą arba vykdyti nusikalstamų veikų tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą ir baudžiamąjį teismo procesą ²⁸ .
Lietuva	Sunkių ir labai sunkių nusikaltimų, apibrėžtų Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse, tyrimas, atskleidimas ir baudžiamasis persekiojimas ²⁹ .
Liuksemburgas	Nusikalstamų veikų, už kurias skiriama maksimali vienerių ar daugiau metų laisvės atėmimo bausmė, atskleidimas, tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas ³⁰ .
Vengrija	Siekiant tyrimo įstaigoms, prokuratūrai, teismams ir nacionalinio saugumo agentūroms leisti vykdyti savo pareigas, policijai ir Nacionalinei muitinės ir mokesčių įstaigai tirti tarptautinius nusikaltimus, už kuriuos skiriama dvejų ar daugiau metų laisvės atėmimo bausmė ³¹ .
Malta	Sunkių nusikaltimų tyrimas, atskleidimas arba baudžiamasis persekiojimas ³² .
Nyderlandai	Sunkių teisės pažeidimų, už kuriuos gali būti skirta laisvės atėmimo bausmė, tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas ³³ .
Austrija	Neperkelta.
Lenkija	Nusikaltimų prevencija ir atskleidimas, su mokesčiais susijusių nusikalstamų veikų prevencija ir atskleidimas; duomenimis gali naudotis prokuratūros ir teismai, jeigu jie susiję su vykstančiu teismo procesu, Vidaus saugumo agentūra, Užsienio žvalgybos agentūra, Centrinis kovos su korupcija biuras, Karinės kontržvalgybos tarnybos ir Karinės žvalgybos tarnybos, kad galėtų įvykdyti savo užduotis ³⁴ .

²⁷ Įstatymo Nr. 183(I)/2007 4 straipsnio 1 dalis.

²⁸ Elektroninių ryšių įstatymo 71 straipsnio 1 dalis.

²⁹ Įstatymo Nr. X-1835 65 straipsnis.

³⁰ 2010 m. liepos 24 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalis.

³¹ Bendras duomenų saugojimo tikslas – Akto Nr. C/2003, iš dalies pakeisto Aktu Nr. CLXXIV/2007, 159/A straipsnis; policijos prieigos tikslas – Akto Nr. XXXIV/1994 68 straipsnis; Nacionalinės muitinės ir mokesčių įstaigos prieigos tikslas – Akto Nr. CXXII/2010 59 straipsnis.

³² Teisinio pranešimo Nr. 198/2008 20 straipsnio 1 dalis.

³³ Baudžiamojo proceso kodekso 126 straipsnis.

³⁴ 2004 m. liepos 16 d. Telekomunikacijų įstatymo 180a straipsnis, iš dalies pakeistas 2009 m. balandžio 24 d. akto 1 straipsniu.

1 lentelė. Nacionaliniuose įstatymuose nustatytas duomenų saugojimo tikslas	
Portugalija	Sunkių nusikaltimų tyrimas, atskleidimas ir baudžiamasis persekiojimas ³⁵ .
Rumunija	Neperkelta.
Slovėnija	Siekiant užtikrinti nacionalinį saugumą, konstitucinę tvarką ir saugumą, valstybės politinius ir ekonominius interesus [...] ir nacionalinės gynybos tikslais ³⁶ .
Slovakija	Nusikalstamų veikų prevencija, tyrimas, atskleidimas ir baudžiamasis persekiojimas ³⁷ .
Suomija	Sunkių nusikaltimų, nurodytų Priverčiamųjų priemonių akto 5a skyriaus 3 straipsnio 1 dalyje, tyrimas, atskleidimas ir baudžiamasis persekiojimas ³⁸ .
Švedija	Neperkelta.
Jungtinė Karalystė	Sunkių nusikaltimų tyrimas, atskleidimas ir baudžiamasis persekiojimas ³⁹ .

Dauguma direktyvą perkeliančių valstybių narių, vadovaudamosi savo teisės aktais, suteikia prieigą prie saugomų duomenų ir leidžia jais naudotis ir kitais, direktyva nereglamentuojamais tikslais, be kita ko, dėl nusikaltimų prevencijos ir kovos su jais apskritai, taip pat kilus grėsmei žmonių gyvybei ir sveikatai. Nors tai leidžiama pagal E. privatumo direktyvą, ši sritis ES teisės aktais vis dar nedaug suderinta. Skirtingas duomenų saugojimo tikslas veikiausiai gali nulemti prašymų skaičių ir jų pateikimo dažnį, ir kartu išlaidas, patiriamas vykdant direktyvoje nustatytas pareigas. Be to, esant tokioms aplinkybėms gali būti pakankamai sunku užtikrinti numatomumą, kurio reikalaujama pagal bet kokią teisę į privatumą ribojančią teisėkūros priemonę⁴⁰. Komisija apsvarstys didesnio šios srities suderinimo poreikį ir būdus, kaip tai padaryti⁴¹.

³⁵ Įstatymo Nr. 32/2008 3 straipsnio 1 dalis.

³⁶ Elektroninių ryšių akto 170a straipsnio 1 dalis.

³⁷ Elektroninių ryšių akto 59a straipsnio 6 dalis.

³⁸ Elektroninių ryšių akto 14a straipsnio 1 dalis.

³⁹ 2009 m. Duomenų saugojimo (EB direktyvos) nuostatai (2009 m. Nr. 859).

⁴⁰ 2003 m. gegužės 20 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimas sujungtose bylose C-465/00, C-138/01 ir C-139/01 (*Verfassungsgerichtshof* ir *Oberster Gerichtshof* prašymas priimti prejudicinį sprendimą): *Rechnungshof* (C-465/00) prieš *Österreichischer Rundfunk* ir kitus ir tarp *Christa Neukomm* (C-138/01), *Joseph Lauermann* (C-139/01) ir *Österreichischer Rundfunk* (Fizinių asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis – Direktyva 95/46/EB – Privataus gyvenimo apsauga – Duomenų apie *Rechnungshof* tikrinamų įmonių darbuotojų pajamas paskelbimas).

⁴¹ Priėmus direktyvą Komisija paskelbė pranešimą, kuriame siūloma atsižvelgti į Europos arešto orderyje nurodytą nusikaltimų sąrašą. (2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos).

4.2. Operatoriams nustatytas reikalavimas saugoti duomenis (1 straipsnis)

Direktyva taikoma „viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų ir viešųjų ryšių tinklų“ teikėjams (1 straipsnio 1 dalis). Dvi valstybės narės (Suomija ir Jungtinė Karalystė) nereikalauja, kad mažieji operatoriai saugotų duomenis, nes, jų teigimu, teikėjų ir valstybės patiriamos sąnaudos būtų didesnės nei nauda baudžiamosios teisenos sistemai ir teisėsaugai. Keturios valstybės narės (Latvija, Liuksemburgas, Nyderlandai, Lenkija) praneša, kad jos įvedė alternatyvią administracinę tvarką. Nors sąnaudų požiūriu, didieji operatoriai, veikiantys keliose valstybėse narėse, gauna naudos iš masto ekonomijos, mažesni kai kurių valstybių narių operatoriai, norėdami sumažinti sąnaudas, steigia bendras įmones arba patiki duomenų saugojimą užsakomųjų paslaugų bendrovėms, kurios specializuojasi duomenų saugojimo ir paieškos srityje. Toks techninių užduočių perdavimas užsakomųjų paslaugų bendrovėms netrukdo teikėjams tinkamai prižiūrėti tvarkymo operacijas ir užtikrinti, kad būtų įdiegtos būtinos saugumo priemonės, nes dėl to problemų gali kilti būtent mažesniems operatoriams. Komisija išnagrinės duomenų saugumo klausimus ir duomenų saugojimo reglamentavimo sistemos keitimo galimybių poveikį mažosioms ir vidutinio dydžio įmonėms.

4.3. Prieiga prie duomenų. Institucijos, procedūros ir sąlygos (4 straipsnis)

Valstybės narės privalo „užtikrinti, kad pagal šią direktyvą saugomi duomenys kompetentingoms nacionalinėms institucijoms būtų teikiami tik konkrečiais atvejais ir laikantis nacionalinės teisės. Atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisės ar viešosios tarptautinės teisės ir visų pirma EŽTK, kaip ją aiškina Europos žmogaus teisių teismas, atitinkamas nuostatas, kiekviena valstybė narė, laikydamosi būtinumo ir proporcingumo reikalavimų, savo nacionalinėje teisėje nustato tvarką ir sąlygas, kurių turi būti laikomasi siekiant gauti prieigą prie saugomų duomenų“.

Visose valstybėse narėse prieigą prie saugomų duomenų turi nacionalinės policijos tarnybos ir, išskyrus bendrosios teisės jurisdikcijos šalis (Airiją ir Jungtinę Karalystę), prokuratūros. Keturiolika valstybių narių kaip kompetentingas institucijas nurodo saugumo arba žvalgybos, arba ginkluotųjų pajėgų tarnybas. Šešios valstybės narės nurodo mokesčių ir (arba) muitinės institucijas, o trys – sienos apsaugos institucijas. Viena valstybė narė prieigą prie duomenų suteikia kitoms valdžios institucijoms, jeigu joms tokią prieigą specialiais tikslais leidžiama turėti pagal antrinius teisės aktus. Vienuolikoje valstybių narių kaskart prašant prieigos prie saugomų duomenų reikia gauti teismo leidimą. Trijose valstybėse narėse dažniausiai reikia teismo leidimo. Kitose keturiose valstybėse narėse reikia gauti ne teisėjo, bet vyresniojo pareigūno leidimą. Dviejose valstybėse narėse vienintelė sąlyga – prašymas turi būti pateiktas raštu.

2 lentelė. Prieiga prie saugomų telekomunikacijų duomenų		
Kompetentingos nacionalinės institucijos		Procedūros ir sąlygos
Belgija	Teismo koordinavimo padalinys, tyrimą atliekantys magistratai, prokuratūra, kriminalinė policija.	Prieigos leidimą turi suteikti magistratas arba prokuroras. Paprašius, operatoriai privalo realiuoju laiku suteikti abonento ir srauto duomenis, taip pat vietos nustatymo duomenis, susijusius su skambučiais per praėjusį mėnesį. Duomenys apie ankstesnius skambučius turi

2 lentelė. Prieiga prie saugomų telekomunikacijų duomenų		
	Kompetentingos nacionalinės institucijos	Procedūros ir sąlygos
		būti pateikti kuo greičiau.
Bulgarija ⁴²	Specialūs Valstybinės nacionalinio saugumo agentūros direktoratai ir departamentai, Vidaus reikalų ministerija, Karinės informacijos tarnyba, Karo policijos tarnyba, gynybos ministras, Nacionalinė tyrimo agentūra, teismai ir ikiteisminio tyrimo įstaigos tam tikromis sąlygomis.	Prieigą galima gauti tik gavus apygardos teismo pirmininko leidimą.
Čekija	Neperkelta.	
Danija ⁴³	Policija.	Prieigos leidimą turi suteikti teismai; teismo leidimas išduodamas, jeigu prašymas atitinka griežtus reikalavimus, susijusius su įtarimu, būtinumu ir proporcingumu.
Vokietija	Neperkelta	
Estija ⁴⁴	Policijos ir sienos apsaugos departamentas, Saugumo policijos departamentas ir – objektų ir elektroninių ryšių atveju – Mokesčių ir muitinės departamentas.	Prieigos leidimą suteikia ikiteisminį tyrimą atliekantis teisėjas. Operatoriai privalo „pateikti [saugomus duomenis] ne vėliau kaip per 10 valandų, o kitais atvejais – per 10 darbo dienų [nuo prašymo gavimo].“
Airija ⁴⁵	Vyriausiojo inspektoriaus ar aukštesnį laipsnį turintys policijos („Garda Síochána“) pareigūnai, pulkininko ar aukštesnį laipsnį turintys Nuolatinės gynybos pajėgų pareigūnai, Mokesčių inspekcijos vyriausieji arba aukštesnio rango pareigūnai.	Prašymas turi būti pateiktas raštu.
Graikija ⁴⁶	Teisminės, karinės arba policijos institucijos.	Prieigos leidimas suteikiamas teismo sprendimu, kuriame teigiama, kad kitais būdais tyrimo atlikti neįmanoma arba labai sunku.
Ispanija ⁴⁷	Už sunkių nusikaltimų atskleidimą, tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą atsakingos policijos tarnybos, Nacionalinis žvalgybos centras ir Muitinės agentūra.	Norėdamos gauti prieigą prie šių duomenų kompetentingos nacionalinės institucijos turi gauti išankstinį teismo leidimą.
Prancūzija ⁴⁸	Prokuroras, paskirti policijos pareigūnai ir žandarai.	Policija privalo pagrįsti kiekvieną prašymą suteikti prieigą prie saugomų duomenų ir privalo gauti Vidaus reikalų ministerijos pareigūno, kurį paskyrė Nacionalinė informacijos perėmimo saugumo sumetimais kontrolės komisija („Commission nationale de contrôle des interceptions de sécurité“), leidimą. Prašymus suteikti prieigą nagrinėja paskirtasis

⁴² 2010 m. Įstatymo dėl elektroninių ryšių (iš dalies pakeisto) 250b straipsnio 1 dalis (institucijos); 2010 m. Įstatymo dėl elektroninių ryšių (iš dalies pakeisto) 250b straipsnio 2 dalis, 250c straipsnio 1 dalis (prieiga).

⁴³ Teisingumo vykdomo akto 71 skyrius.

⁴⁴ Baudžiamojo proceso kodekso 112 straipsnio 2 ir 3 dalys (dėl institucijų ir procedūros); Elektroninių ryšių akto 111 straipsnio 9 dalis (sąlygos).

⁴⁵ 2009 m. Ryšių (duomenų saugojimo) bilio 6 straipsnis.

⁴⁶ Įstatymo Nr. 2225/94 3 ir 4 straipsniai.

⁴⁷ Įstatymo Nr. 25/2007 6–7 straipsniai.

2 lentelė. Prieiga prie saugomų telekomunikacijų duomenų		
Kompetentingos nacionalinės institucijos		Procedūros ir sąlygos
		operatoriui dirbantis pareigūnas.
Italija ⁴⁹	Prokuroras, policija, atsakovo arba asmens, kurio atžvilgiu vykdomas tyrimas, advokatas.	Norint gauti prieigą reikia, kad prokuroras suteiktų pagrįstą leidimą.
Kipras ⁵⁰	Teismai, prokuroras, policija.	Prieigą suteikti leidžia prokuroras, jeigu mano, kad ją gavus galima gauti įrodymų, kad įvykdytas sunkus nusikaltimas. Tokį leidimą gali išduoti teisėjas, jeigu yra pagrindo įtarti, kad įvykdytas sunkus nusikaltimas ir jeigu duomenys gali būti su juo susiję.
Latvija ⁵¹	Ikiteisminio tyrimo įstaigų įgaliotieji pareigūnai, tyrimą atliekantys asmenys, valstybės saugumo institucijų įgaliotieji pareigūnai, prokuratūra, teismai.	Įgaliotieji pareigūnai, prokurorai ir teismai privalo įvertinti prašymo tinkamumą ir aktualumą, užregistruoti prašymą ir užtikrinti gautų duomenų apsaugą. Įgaliotosios įstaigos gali pasirašyti susitarimą su operatoriumi, pvz., dėl pateiktų duomenų šifravimo.
Lietuva ⁵²	Ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuroras, teismai (teisėjai) ir operatyvinės veiklos institucijų pareigūnai.	Įgaliotosios valdžios institucijos privalo raštu paprašyti saugomų duomenų. Norint gauti prieigą atliekant ikiteisminį tyrimą, būtinas teismo orderis.
Liuksemburgas ⁵³	Teisminės institucijos (tyrimą atliekantys magistratai, prokuroras), institucijos, atsakingos už valstybės saugumo, gynybos, visuomenės saugumo užtikrinimą ir už nusikalstamų veikų prevenciją, tyrimą, atskleidimą ir baudžiamąjį persekiojimą.	Prieigos leidimą turi suteikti teismas.
Vengrija ⁵⁴	Policija, Nacionalinė mokesčių ir muitinės įstaiga, nacionalinio saugumo agentūros, prokuroras, teismai.	Policija ir Nacionalinė mokesčių ir muitinės įstaiga turi gauti prokuroro leidimą. Prokuroras ir nacionalinio saugumo agentūros gali prieiti prie tokių duomenų be teismo leidimo.
Malta ⁵⁵	Maltos policija, Saugumo tarnyba.	Prašymai turi būti pateikti raštu.
Nyderlandai ⁵⁶	Policijos tyrėjas.	Prieiga gali būti suteikta gavus prokuroro arba tyrimą atliekančio teisėjo leidimą.
Austrija	Neperkelta	
Lenkija ⁵⁷	Policija, sienos apsaugos pareigūnai, mokesčių inspektoriai, Vidaus saugumo agentūra, Užsienio žvalgybos agentūra, Centrinis kovos su korupcija biuras,	Prašymai turi būti pateikti raštu, o policijos, sienos apsaugos pareigūnų, mokesčių pareigūnų atveju juos turi patvirtinti vyresnysis organizacijos pareigūnas.

⁴⁸ Baudžiamojo proceso kodekso 60-1 ir 60-2 straipsniai (institucijos); L.31-1-1 straipsnis (sąlygos).

⁴⁹ Duomenų apsaugos kodekso 132 straipsnio 3 dalis.

⁵⁰ Įstatymo Nr. 183(I)/2007 4 straipsnio 2 ir 4 dalys.

⁵¹ Elektroninių ryšių įstatymo 71 straipsnio 1 dalis (institucijos); Ministrų kabineto potvarkis Nr. 820 (procedūros).

⁵² Įstatymo Nr. X-1835 77 straipsnio 1 ir 2 dalys; žodžiu Komisijai pateikta ataskaita.

⁵³ 2010 m. liepos 24 d. Įstatymo 5-2 straipsnio 1 dalis ir 9 straipsnio 2 dalis (institucijos); Baudžiamojo proceso kodekso 67-1 straipsnis (sąlygos).

⁵⁴ 1994 m. Akto Nr. XXXIV 68 straipsnio 1 dalis ir 69 straipsnio 1 dalies c ir d punktai; 1972 m. Akto Nr. V 9/A straipsnio 1 dalis; 1998 m. Akto Nr. XIX 71 straipsnio 1, 3, 4 dalys, 178/A straipsnio 4 dalis, 200, 201 straipsniai, 268 straipsnio 2 dalis; 1995 m. Akto Nr. CXXV 40 straipsnio 1, 2 dalys, 53 straipsnio 1 dalis, 54 straipsnio 1 dalies j punktas.

⁵⁵ Teisinio pranešimo Nr. 198/2008 20 straipsnio 1 ir 3 dalys.

⁵⁶ Baudžiamojo proceso kodekso 126ni straipsnis.

2 lentelė. Prieiga prie saugomų telekomunikacijų duomenų		
	Kompetentingos nacionalinės institucijos	Procedūros ir sąlygos
	Karinės kontržvalgybos tarnybos, Karinės žvalgybos tarnybos, teismai ir prokuroras.	
Portugalija ⁵⁸	Kriminalinė policija, Nacionalinė respublikos apsaugos policija, Visuomenės saugumo tarnyba, Karo kriminalinė policija, Imigracijos ir sienos apsaugos tarnyba, Jūrų policija.	Norint perduoti duomenis reikia gauti teismo leidimą motyvuojant tuo, kad prieiga prie duomenų yra labai svarbi siekiant atskleisti tiesą arba kad kitu būdu įrodymų gauti būtų neįmanoma arba labai sunku. Teismo leidimas išduodamas atsižvelgiant į būtinumą ir laikantis proporcingumo reikalavimų.
Rumunija	Neperkelta	
Slovėnija ⁵⁹	Policija, žvalgybos ir saugumo agentūros, gynybos agentūros, vykdančios žvalgybos, kontržvalgybos veiklą ir saugumo užtikrinimo užduotis.	Prieigos leidimą turi suteikti teismas.
Slovakija ⁶⁰	Teisėsaugos institucijos, teismai.	Prašymai turi būti pateikti raštu.
Suomija ⁶¹	Policija, sienos apsaugos pareigūnai, muitinės (saugomi abonentų, srauto ir vietos nustatymo duomenys). Reagavimo į kritines situacijas centras, Jūrų gelbėjimo operacijų tarnyba, Jūrų gelbėjimo centro padalinys (nustatymo ir vietos nustatymo duomenys susidarius kritinei situacijai).	Prie abonentų duomenų gali prieiti visos kompetentingos institucijos be teismo leidimo. Prieigai prie kitų duomenų gauti reikia teismo leidimo.
Švedija	Neperkelta	
Jungtinė Karalystė ⁶²	Policija, žvalgybos tarnybos, mokesčių ir muitinės institucijos, kitos valdžios institucijos, nurodytos antriniuose teisės aktuose.	Prieiga leidžiama gavus paskirtojo asmens leidimą, įvertinus būtinumą ir proporcingumą, specialiais atvejais ir aplinkybėmis, kai duomenų atskleidimas leidžiamas arba nurodytas teisės aktais. Su operatoriais susitarta dėl specialių procedūrų.

Komisija įvertins, ar reikia labiau suderinti klausimus, susijusius su institucijomis, kurios turi prieigą, ir procedūras, taikomas norint gauti prieigą prie saugomų duomenų, taip pat būdus, kaip tai padaryti. Be kitų dalykų, gali reikėti parengti aiškiau apibrėžtus kompetentingų institucijų sąrašus, numatyti nepriklausomą ir (arba) teisminę prašymų pateikti duomenis priežiūrą ir nustatyti minimalius procedūrų, pagal kurias operatoriai suteikia prieigą kompetentingoms institucijoms, standartus.

⁵⁷ 2004 m. liepos 16 d. Telekomunikacijų įstatymo, iš dalies pakeisto 2009 m. balandžio 24 d. akto 1 straipsniu, 179 straipsnio 3 dalis.

⁵⁸ Įstatymo Nr. 32/2008 2 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio 2 dalis ir 9 straipsnis.

⁵⁹ Elektroninių ryšių akto 107c straipsnis; Baudžiamojo proceso kodekso 149b straipsnis; Žvalgybos ir saugumo agentūros akto 24 straipsnio b punktas; Gynybos akto 32 straipsnis.

⁶⁰ Elektroninių ryšių akto 59a straipsnio 8 dalis.

⁶¹ Elektroninių ryšių akto 35 straipsnio 1 dalis ir 36 straipsnis; Policijos akto 31–33 straipsniai; Sienos apsaugos akto 41 straipsnis.

⁶² 2000 m. Tyrimo įgaliojimų reglamentavimo akto 1 aprašo 25 straipsnis; Duomenų saugojimo nuostatų 7 straipsnis. Tyrimo įgaliojimų reglamentavimo akto 22 straipsnio 2 dalyje išdėstyti tikslai, kuriais šios institucijos gali gauti duomenis.

4.4. Duomenų saugojimo taikymo sritis ir duomenų, kurie turi būti saugomi, kategorijos (1 straipsnio 2 dalis, 3 straipsnio 2 ir 5 dalys)

Direktyva taikoma fiksuotojo ryšio telefonijai, judriojo ryšio telefonijai, interneto prieigai, interneto elektroniniam paštui ir interneto telefonijai. Joje (5 straipsnyje) nurodyta, kokių kategorijų duomenys turi būti saugomi, tai yra duomenys, kurių reikia norint nustatyti:

- (a) ryšio šaltinį;
- (b) ryšio paskirties vietą;
- (c) ryšio datą, laiką ir trukmę;
- (d) ryšio tipą;
- (e) naudotojų ryšio įrangą arba tą, kas turėtų būti ryšio įranga, ir
- (f) judriojo ryšio įrangos vietą.

Ji (3 straipsnio 2 dalis) taip pat reglamentuoja nesėkmingus skambučius, tai yra ryšį, kai telefono skambutis buvo sėkmingai sujungtas, bet į jį nebuvo atsakyta arba buvo tinklo administratoriaus intervencija, kai duomenis apie tokius skambučius generuoja ar tvarko bei saugo arba registruoja operatoriai. Pagal šią direktyvą duomenys, atskleidžiantys ryšio turinį, negali būti saugomi. Vėliau taip pat buvo paaiškinta, kad direktyva taip pat neregamentuojami duomenys apie paieškas, tai yra duomenys apie prisijungimą prie serverio naudojantis paieškos sistema, kadangi tokie duomenys laikomi veikiau turinio nei srauto duomenimis⁶³.

Dvidešimt viena valstybė narė direktyvos perkėlimo teisės aktuose yra įtraukusi nuostatą dėl kiekvienos iš šių kategorijų duomenų saugojimo. Belgijoje nėra numatyta saugoti telefonijos duomenis, taip pat nėra jokių nuostatų dėl duomenų, susijusių su internetu. Į Komisijos klausimą atsakę respondentai nemanė, kad yra būtina iš dalies pakeisti saugotinų duomenų kategorijas, nors Europos Parlamentas Komisijai pateikė rašytinį pareiškimą, kuriame raginama taikyti direktyvos nuostatas paieškos sistemoms „tam, kad greitai ir veiksmingai būtų užkirstas kelias vaikų pornografijai ir seksualiniam išnaudojimui internete“⁶⁴. Savo antrą kartą vykdytų vykdymo užtikrinimo veiksmų ataskaitoje 29 straipsnio darbo grupė teigė, kad direktyvoje išdėstytas duomenų kategorijų sąrašas turėtų būti laikomas išsamiau ir operatoriams neturi būti nustatoma jokių papildomų pareigų saugoti duomenis. Komisija įvertins, ar būtinos visos šios duomenų kategorijos.

4.5. Saugojimo laikotarpiai (6 ir 12 straipsniai)

Valstybės narės privalo užtikrinti, kad 5 straipsnyje nurodytų kategorijų duomenys būtų saugomi ne trumpiau kaip šešis mėnesius ir ne ilgiau kaip dvejus metus. Valstybė narė gali

⁶³ 2008 m. balandžio 4 d. 29 straipsnio darbo grupės nuomonė su paieškos sistemomis susijusių duomenų apsaugos klausimais.

⁶⁴ Rašytinis pareiškimas pagal darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnį dėl Europos greitojo išpėjimo sistemos sukūrimo kovojant su vaikų pornografija ir seksualiniu persekiojimu, 2010 04 19, Nr. 0029/2010.

pratęsti ilgiausią saugojimo laikotarpį, jeigu joje „susidaro ypatingos aplinkybės, pateisinančios, kad ribotam laikotarpiui būtų pratęstas [ilgiausias] saugojimo laikotarpis“. Apie tokį pratęsimą turi būti pranešta Komisijai, kuri per šešis mėnesius nuo pranešimo gali nuspręsti, patvirtinti pratęsimą arba jo nepatvirtinti. Ilgiausią saugojimo laikotarpį galima pratęsti, tačiau nėra nuostatos dėl saugojimo sutrumpinimo iki mažiau nei šešių mėnesių. Visos direktyvą perkėlusios valstybės narės, išskyrus vieną, yra nustačiusios saugojimo laikotarpį arba laikotarpius neperžengdamos šių ribų, ir Komisija pranešimų apie pratęsimą negavo. Tačiau visoje ES nėra nuoseklaus metodo.

Penkiolika valstybių narių nurodo, kad visų kategorijų duomenims nustatė vieną laikotarpį: viena valstybė narė (Lenkija) nurodo dvejų metų saugojimo laikotarpį, viena (Latvija) – 1,5 m., dešimt (Bulgarija, Danija, Estija, Graikija, Ispanija, Prancūzija, Nyderlandai, Portugalija, Suomija, Jungtinė Karalystė) – vienerius metus, o trys (Kipras, Liuksemburgas, Lietuva) – šešis mėn. Penkios valstybės narės skirtingų kategorijų duomenims nustatė skirtingus saugojimo laikotarpius: dvi valstybės narės (Airija, Italija) nurodo dvejų metų laikotarpį fiksuotojo ir judriojo ryšio telefonijos duomenims ir vienerių metų laikotarpį interneto prieigos, interneto elektroninio pašto ir interneto telefonijos duomenims; viena valstybė narė (Slovėnija) nurodo 14 mėn. telefonijos duomenims ir 8 mėn. su internetu susijusiems duomenims; viena valstybė narė (Slovakija) nurodo vienerius metus fiksuotojo ir judriojo ryšio telefonijos duomenims ir šešis mėn. su internetu susijusiems duomenims; viena valstybė narė (Malta) nurodo vienerius metus fiksuotojo, judriojo ryšio ir interneto telefonijos duomenims ir šešis mėn. interneto prieigos ir interneto elektroninio pašto duomenims. Viena valstybė narė (Vengrija) saugo visus duomenis vienerius metus, išskyrus duomenis apie nesėkmingus skambučius, kurie saugomi tik šešis mėn. Viena valstybė narė (Belgija) nenurodė jokių duomenų saugojimo laikotarpių, taikomų direktyvoje nustatytiems duomenims. Išsami informacija pateikiama 3 lentelėje.

3 lentelė. Nacionalinėje teisėje nurodyti saugojimo laikotarpiai	
Belgija ⁶⁵	Nuo vienerių metų iki 36 mėn. „viešai prieinamų“ telefonijos paslaugų atveju. Nuostatų dėl duomenų, susijusių su internetu, nėra.
Bulgarija	1 metai. Duomenys, su kuriais buvo susipažinta, paprašius gali būti saugomi dar 6 mėn.
Čekija	Neperkelta.
Danija	1 metai
Vokietija	Neperkelta
Estija	1 metai
Airija	2 metai fiksuotojo ir judriojo ryšio telefonijos duomenims ir 1 metai interneto prieigos, interneto elektroninio pašto ir interneto telefonijos duomenims.
Graikija	1 metai
Ispanija	1 metai
Prancūzija	1 metai
Italija	2 metai fiksuotojo ir judriojo ryšio telefonijos duomenims ir 1 metai interneto prieigos, interneto elektroninio pašto ir interneto telefonijos duomenims.
Kipras	6 mėn.
Latvija	18 mėn.
Lietuva	6 mėn.
Liuksemburgas	6 mėn.

⁶⁵ 2005 m. birželio 13 d. Įstatymo dėl elektroninių ryšių 126 straipsnio 2 dalis.

3 lentelė. Nacionalinėje teisėje nurodyti saugojimo laikotarpiai	
Vengrija	6 mėn. duomenims apie nesėkmingus skambučius ir 1 metai visiems kitiems duomenims.
Malta	1 metai fiksuotojo, judriojo ryšio ir interneto telefonijos duomenims ir 6 mėn. interneto prieigos ir interneto elektroninio pašto duomenims.
Nyderlandai	1 metai
Austrija	Neperkelta
Lenkija	2 metai
Portugalija	1 metai
Rumunija	Neperkelta (panaikintame perkėlimo įstatyme buvo nustatytas 6 mėn. laikotarpis).
Slovėnija	14 mėn. telefonijos duomenims ir 8 mėn. su internetu susijusiems duomenims.
Slovakija	1 metai – fiksuotojo ir judriojo ryšio telefonijos duomenims, 6 mėn. – interneto prieigos, interneto elektroninio pašto ir interneto telefonijos duomenims.
Suomija	1 metai
Švedija	Neperkelta
Jungtinė Karalystė	1 metai

Nors pagal direktyvą tokia metodų įvairovė leidžiama, galima daryti išvadą, kad operatoriams, vykdančioms veiklą keliose valstybėse narėse, ir piliečiams, kurių ryšio duomenys gali būti saugomi skirtingose valstybėse narėse, direktyva teuztikrinamas ribotas teisinis tikrumas ir numatomumas visoje ES. Atsižvelgiant į tai, kad duomenų tvarkymas įgauna vis platesnį tarptautinį mastą, duomenų saugojimas vis dažniau patikimas užsakomųjų paslaugų teikėjams, reikėtų apsvarstyti galimybes labiau suderinti ES taikomus duomenų saugojimo laikotarpius. Laikydamosi proporcingumo principo ir atsižvelgdama į kiekybinius ir kokybinius valstybėse narėse saugomų duomenų vertę įrodančius faktus, ryšių ir technologijų raidos, taip pat nusikalstamumo ir terorizmo tendencijas, Komisija apsvarstys galimybę taikyti skirtingus saugojimo laikotarpius skirtingų kategorijų duomenims, taip pat skirtingų kategorijų sunkių nusikaltimų atvejais arba derinant abu variantus⁶⁶. Sprendžiant iš kiekybinių faktų apie duomenų senumą, kuriuos valstybės narės iki šiol yra pateikusios, galima daryti išvadą, kad maždaug 90 % duomenų yra šešių mėn. senumo ar naujesni, o maždaug 70 % – trijų mėn. senumo arba naujesni, kai teisėsaugos institucijos pateikia (pirminį) prašymą suteikti prieigą (žr. 5.2 skirsnį).

4.6. Duomenų apsauga ir duomenų saugumas, priežiūros institucijos (7 ir 9 straipsniai)

Pagal direktyvą valstybės narės turi užtikrinti, kad operatoriai saugomų duomenų atveju laikytųsi bent keturių duomenų saugumo principų:

- (a) saugomi duomenys turi būti tokios pačios kokybės ir jiems taikomi tokie patys saugumo ir apsaugos reikalavimai kaip ir [viešajame ryšių] tinkle esantiems duomenims;
- (b) duomenims taikomos tinkamos techninės ir organizacinės priemonės, kad duomenys būtų apsaugoti nuo atsitiktinio ar neteisėto

⁶⁶ 2005m. Komisijos pasiūlyme dėl duomenų saugojimo direktyvos buvo numatytas vienerių metų saugojimo laikotarpis telefonijos duomenims ir šešių mėn. – interneto duomenims.

sunaikinimo, atsitiktinio praradimo ar pakeitimo, neleistino ar neteisėto saugojimo, tvarkymo, naudojimo ar atskleidimo;

- (c) duomenims taikomos tinkamos techninės ir organizacinės priemonės siekiant užtikrinti, kad prieigą prie jų galėtų gauti tik specialiai įgaliotas personalas, ir
- (d) duomenys, išskyrus tuos, prie kurių buvo gauta prieiga ir kurie buvo išsaugoti [direktyvoje nustatytu tikslu], pasibaigus saugojimo laikotarpiui sunaikinami.

Pagal Duomenų apsaugos direktyvą ir E. privatumo direktyvą operatoriams draudžiama tvarkyti pagal direktyvą saugomus duomenis kitais tikslais, jeigu duomenys kitu atveju nebūtų buvę išsaugoti⁶⁷. Valstybės narės privalo paskirti visiškai nepriklausomą valdžios instituciją, atsakingą už šių principų taikymo stebėseną. Tai gali būti tos pačios institucijos, kurios nurodytos Duomenų apsaugos direktyvoje⁶⁸.

Penkiolika valstybių narių perkėlė visus šiuos principus į atitinkamus teisės aktus. Keturios valstybės narės (Belgija, Estija, Ispanija, Latvija) perkėlė du arba tris šiuos principus, tačiau nenustatė aiškių duomenų sunaikinimo pasibaigus saugojimo laikotarpiui nuostatų. Dvi valstybės narės (Italija, Suomija) nustatė duomenų sunaikinimo nuostatas. Neaišku, kokios konkrečios techninės ir organizacinės saugumo priemonės, tokios kaip griežtas autentiškumo patvirtinimas ir detalus prieigos registravimo administravimas⁶⁹, taikomos. Dvidešimt dvi valstybės narės yra paskyrusios už principų taikymo stebėseną atsakingą priežiūros instituciją. Dažniausiai tai duomenų apsaugos institucija. Išsami informacija pateikiama 4 lentelėje.

4 lentelė. Duomenų apsauga ir duomenų saugumas, priežiūros institucijos		
Valstybė narė	Nacionalinėje teisėje įtvirtintos duomenų apsaugos ir duomenų saugumo nuostatos	Priežiūros institucija
Belgija	Operatoriai privalo užtikrinti, kad perduodamų duomenų negali perimti trečioji šalis, taip pat laikytis Europos telekomunikacijų standartų instituto nustatytų telekomunikacijų saugumo ir teisėto perėmimo standartų ⁷⁰ . Į privalomo duomenų sunaikinimo saugojimo pabaigoje pareigą neatsižvelgta.	Pašto paslaugų ir telekomunikacijų institutas.
Bulgarija	Direktyvos perkėlimo įstatyme nustatytas reikalavimas įgyvendinti keturis principus ⁷¹ .	Asmens duomenų apsaugos komisija stebi duomenų tvarkymą ir saugojimą, kad užtikrintų, kaip laikomasi pareigų. Nacionalinės asamblėjos parlamentinė komisija stebi leidimų suteikimo ir prieigos prie duomenų procedūras.

⁶⁷ Direktyvos 95/46/EB 13 straipsnis 1 dalis.

⁶⁸ Direktyvos 95/46/EB 28 straipsnis.

⁶⁹ Griežtas autentiškumo patvirtinimas – tai dvejojo autentiškumo patvirtinimo priemonė, kai naudojamas slaptažodis ir biometriniai duomenys arba slaptažodis ir prieigos raktas, siekiant užtikrinti fizinį už srauto duomenų tvarkymą atsakingo asmens dalyvavimą. Detalus prieigos registravimo administravimas – tai detalus prieigos ir tvarkymo operacijų registravimas, išsaugant registracijos duomenis, kuriose nurodyta naudotojo tapatybė, prieigos laikas ir rinkmenos, prie kurių buvo gauta prieiga.

⁷⁰ 2003 m. sausio 9 d. Karališkojo dekreto 6 straipsnis.

⁷¹ 2010 m. Įstatymo dėl elektroninių ryšių (iš dalies pakeisto) 4 straipsnio 1 dalis.

4 lentelė. Duomenų apsauga ir duomenų saugumas, priežiūros institucijos		
Valstybė narė	Nacionalinėje teisėje įtvirtintos duomenų apsaugos ir duomenų saugumo nuostatos	Priežiūros institucija
Čekija ⁷²	Neperkelta.	
Danija	Numatyti keturi principai ⁷³ .	Nacionalinė IT ir telekomunikacijų agentūra prižiūri, kaip elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikėjai laikosi pareigos užtikrinti, kad techninė įranga ir sistemos suteiktų galimybę policijai prieiti prie telekomunikacijų srauto informacijos.
Vokietija	Neperkelta.	
Estija	Perkėlimo įstatyme nustatyti trys iš keturių principų. Nėra aiškios nuostatos dėl ketvirtąjį principą, nors bet koks asmuo, kurio privatumas buvo pažeistas vykdamas su priežiūra susijusią veiklą, gali prašyti sunaikinti duomenis pagal teismo sprendimą ⁷⁴ .	Atsakinga institucija – Techninės priežiūros institucija.
Airija ⁷⁵	Perkėlimo įstatyme nustatytas reikalavimas įgyvendinti keturis principus.	Specialiai paskirtas teisėjas gali patikrinti ir pranešti, ar kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos laikosi perkėlimo įstatymo nuostatų.
Graikija ⁷⁶	Perkėlimo įstatyme, be kita ko, numatytas reikalavimas įgyvendinti keturis principus, taip pat reikalavimas operatoriams parengti ir taikyti atitikties užtikrinimo planą prižiūrint paskirtajam duomenų saugumo užtikrinimo vadovui.	Asmens duomenų apsaugos institucija ir Ryšių privatumo institucija.
Ispanija ⁷⁷	Duomenų saugumo nuostatomis užtikrinami trys iš keturių principų: saugomų duomenų kokybė ir saugumas, prieiga suteikiama įgaliojusiems asmenims ir apsauga nuo neleistino tvarkymo.	Atsakinga institucija – Duomenų apsaugos agentūra.
Prancūzija ⁷⁸	Perkėlimo įstatyme nustatytas reikalavimas įgyvendinti keturis principus.	Nacionalinė informacinių technologijų ir laisvių komisija prižiūri, kaip laikomasi nustatytų pareigų.

⁷² Akto Nr. 127/2005, iš dalies pakeisto Akto Nr. 247/2008, 87 skirsnio 3 dalis ir 88 skirsnis; Akto Nr. 336/2005 2 skirsnis; Akto Nr. 485/2005 3 skirsnio 4 dalis; Akto Nr. 101/2000 28 skirsnio 1 dalis.

⁷³ Aktas dėl asmens duomenų tvarkymo; 2008 m. birželio 26 d. Įsakymas Nr. 714 dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikimo.

⁷⁴ Elektroninių ryšių akto 111 skirsnio 9 dalis; Baudžiamojo proceso kodekso 122 skirsnio 2 dalis.

⁷⁵ 2009 m. Ryšių (duomenų saugojimo) bilio 4, 11 ir 12 skirsniai.

⁷⁶ Įstatymo Nr. 3917/01 6 straipsnis.

⁷⁷ Įstatymo Nr. 25/2007 8 straipsnis, Bendrojo telekomunikacijų akto 38 straipsnio 3 dalis. Įstatyme (9 str.) nurodyta prieigos suteikimo ir panaikinimo teisių, suteiktų Pagrindiniu įstatymu Nr. 15/1999 dėl asmens duomenų apsaugos (22 ir 23 str.), išimtis.

⁷⁸ Pašto paslaugų ir elektroninių ryšių kodekso D.98-5 straipsnis; Pašto paslaugų ir elektroninių ryšių kodekso L-34-1 straipsnio V dalis; Akto Nr. 78-17 34 straipsnis; Pašto paslaugų ir elektroninių ryšių kodekso 34-1 straipsnis; 1978 m. sausio 6 d. Įstatymo Nr. 78-17 11 straipsnis.

4 lentelė. Duomenų apsauga ir duomenų saugumas, priežiūros institucijos		
Valstybė narė	Nacionalinėje teisėje įtvirtintos duomenų apsaugos ir duomenų saugumo nuostatos	Priežiūros institucija
Italija	Nėra aiškių nuostatų dėl saugomų duomenų saugumo, nors yra nustatytas bendras reikalavimas sunaikinti srauto duomenis arba juos pakeisti, kad jie taptų anoniminiai, ir vietos nustatymo duomenis tvarkyti konsensuso pagrindu ⁷⁹ .	Duomenų apsaugos institucija tikrina, kaip operatoriai laikosi direktyvos.
Kipras ⁸⁰	Perkėlimo įstatyme nustatyti visi keturi principai.	Asmens duomenų apsaugos pareigūnas prižiūri, kaip taikomas perkėlimo įstatymas.
Latvija ⁸¹	Perkėlimo įstatyme nustatyti du principai: saugomų duomenų konfidencialumo ir leidimo gauti prieigą prie jų, taip pat duomenų sunaikinimo pasibaigus saugojimo laikotarpiui.	Valstybinė duomenų inspekcija prižiūri asmens duomenų apsaugą elektroninių ryšių sektoriuje, bet ne prieigą prie saugomų duomenų ir jų tvarkymą.
Lietuva ⁸²	Perkėlimo įstatyme nustatyti visi keturi principai.	Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija prižiūri, kaip įgyvendinamas perkėlimo įstatymas, ir yra atsakinga už statistinių duomenų Europos Komisijai pateikimą.
Liuksemburgas ⁸³	Perkėlimo įstatyme nustatyti visi keturi principai.	Duomenų apsaugos institucija.
Vengrija ⁸⁴	Perkėlimo įstatyme nustatyti visi keturi principai.	Parlamentinės duomenų apsaugos ir informacijos laisvės komisijos narys.
Malta ⁸⁵	Perkėlimo įstatyme nustatyti visi keturi principai.	Duomenų apsaugos pareigūnas.
Nyderlandai ⁸⁶	Perkėlimo įstatyme nustatyti visi keturi principai.	Radijo ryšių agentūra prižiūri, kaip interneto ir telekomunikacijų teikėjai laikosi pareigų. Duomenų apsaugos institucija prižiūri asmens duomenų tvarkymą apskritai; abiejų institucijų bendradarbiavimo detalės nurodytos protokole.
Austrija	Neperkelta.	
Lenkija	Perkėlimo įstatyme nustatyti visi keturi principai ⁸⁷ .	Duomenų apsaugos institucija.
Portugalija	Perkėlimo įstatyme nustatyti visi keturi principai ⁸⁸ .	Portugalijos duomenų apsaugos institucija.

⁷⁹ Duomenų apsaugos kodekso 123, 126 straipsniai.

⁸⁰ Įstatymo Nr. 183(I)/2007 14 ir 15 straipsniai.

⁸¹ Elektroninių ryšių įstatymo 4 straipsnio 4 dalis ir 71 straipsnio 6–8 dalys.

⁸² Elektroninių ryšių įstatymo, iš dalies pakeisto 2009 m. lapkričio 14 d., 12 straipsnio 5 dalis, 66 straipsnio 8 ir 9 dalys.

⁸³ 2010 m. liepos 24 d. Įstatymo 1 straipsnio 5 dalis.

⁸⁴ Akto Nr. C/2003, iš dalies pakeisto Aktu Nr. CLXXIV/2007, 157 straipsnis; Dekreto Nr. 226/2003 2 straipsnis ir Aktas Nr. LXIII/1992 dėl duomenų apsaugos.

⁸⁵ Teisinio pranešimo Nr. 198/2008 24, 25 straipsniai; Duomenų apsaugos akto (Cap. 440) 40 straipsnio b dalis.

⁸⁶ Telekomunikacijų akto 13 straipsnio 5 dalis; ilgasis bendradarbiavimo protokolo pavadinimas: „Samenwerkingsovereenkomst tussen Agentschap Telecom en het College bescherming persoonsgegevens met het oog op de wijzigingen in de Telecommunicatiewet naar aanleiding van de Wet bewaarplicht telecommunicatiegegevens“.

⁸⁷ Telekomunikacijų akto 180a ir 180e straipsniai.

⁸⁸ Įstatymo Nr. 32/2008 7 straipsnio 1 ir 5 dalys ir 11 straipsnis; Asmens duomenų apsaugos akto 53 ir 54 straipsniai.

4 lentelė. Duomenų apsauga ir duomenų saugumas, priežiūros institucijos		
Valstybė narė	Nacionalinėje teisėje įtvirtintos duomenų apsaugos ir duomenų saugumo nuostatos	Priežiūros institucija
Rumunija	Neperkelta.	
Slovėnija ⁸⁹	Perkėlimo įstatyme nustatyti visi keturi principai.	Informacijos pareigūnas.
Slovakija ⁹⁰	Perkėlimo įstatyme nustatyti visi keturi principai.	Elektroninių ryšių srityje veikianti Nacionalinė reguliavimo ir kainodaros institucija prižiūri asmens duomenų apsaugą.
Suomija	Perkėlimo įstatyme nustatytas tik aiškus reikalavimas sunaikinti duomenis pasibaigus saugojimo laikotarpiui ⁹¹ .	Suomijos ryšių reguliavimo institucija prižiūri, kaip operatoriai laikosi duomenų saugojimo nuostatų. Duomenų apsaugos ombudsmenas prižiūri asmens duomenų tvarkymo teisėtumą apskritai.
Švedija		Neperkelta.
Jungtinė Karalystė	Perkėlimo įstatyme nustatyti visi keturi principai ⁹² .	Informacijos pareigūnas prižiūri ryšių duomenų (ir bet kokių kitų asmens duomenų) saugojimą ir (arba) tvarkymą ir vykdo tinkamą duomenų apsaugos kontrolę. Duomenų perėmimo pareigūnas (einantis pareigas arba atsistatydinęs vyriausiasis teisėjas) prižiūri, kaip valdžios institucijos gauna ryšių duomenis pagal Tyrimo įgaliojimų reglamentavimo aktą. Tyrimo įgaliojimų teismas tiria skundus dėl netinkamo duomenų naudojimo, jeigu duomenys gauti pagal perkėlimo teisės aktą (Tyrimo įgaliojimų reglamentavimo aktą).

7 straipsnis perkeliamas nenuosekliai. Dažniausiai saugomi itin asmeninio pobūdžio arba neskelbtini duomenys, todėl reikia taikyti aukštus duomenų apsaugos ir duomenų saugumo standartus viso proceso metu: juos saugant, atliekant jų paiešką ir juos naudojant, taip pat paisyti nuoseklumo ir matomumo reikalavimų siekiant sumažinti privatumo pažeidimų riziką ir išlaikyti piliečių pasitikėjimą. Komisija apsvarstys, kaip galima sustiprinti duomenų saugumo ir duomenų apsaugos standartus, be kitų dalykų, pradėdama taikyti privatumo apsaugos visą ciklą sprendimus, kad užtikrintų, kad šių standartų būtų laikomasi saugant ir perduodant duomenis. Ji taip pat atsižvelgs į 29 straipsnio darbo grupės antrą kartą vykdytų vykdymo užtikrinimo veiksmų ataskaitoje pateiktas rekomendacijas dėl būtiniausių apsaugos priemonių ir dėl techninių ir organizacinių saugumo priemonių⁹³.

4.7. Statistika (10 straipsnis)

Valstybės narės privalo kiekvienais metais Komisijai pateikti statistinius duomenis apie duomenų saugojimą, įskaitant:

- atvejus, kai informacija buvo suteikta kompetentingoms institucijoms pagal taikytiną nacionalinę teisę;

⁸⁹ Elektroninių ryšių akto 107a straipsnio 6 dalis ir 107c straipsnis.

⁹⁰ Elektroninių ryšių akto 59a straipsnis; Akto Nr. 428/2002 dėl asmens duomenų apsaugos S33 straipsnis.

⁹¹ Elektroninių ryšių akto 16 straipsnio 3 dalis.

⁹² Duomenų saugojimo nuostatų 6 straipsnis.

⁹³ 29 straipsnio darbo grupės nuomonė Nr. 3/2006 (WP119); Ataskaita Nr. 01/2010.

- laikotarpį, praėjusį nuo duomenų saugojimo pradžios iki dienos, kai kompetentinga institucija paprašė perduoti duomenis (t. y. duomenų senumą), ir
- atvejus, kai reikalavimai negalėjo būti patenkinti.

Prašydama statistinių duomenų pagal šią nuostatą, Komisija valstybių narių paprašė išsamios informacijos apie atskirų prašymų pateikti duomenis atvejus. Tačiau pateikti statistiniai duomenys buvo nevienodos apimties ir išsamumo: kai kurios valstybės narės savo atsakymuose išskyrė skirtingus ryšių tipus, kai kurios nurodė duomenų senumą prašymo pateikimo metu, o kitos pateikė tik metinius statistinius duomenis, jų detalai nesuskirstydamos. Devyniolika valstybių narių⁹⁴ pateikė statistinius duomenis apie prašymų skaičių 2009 ir (arba) 2008 m.; tarp jų – Airija, Graikija ir Austrija, kur duomenų prašoma nepaisant to, kad nėra direktyvos perkėlimo teisės aktų, ir Čekija bei Vokietija, kurių duomenų saugojimo teisės aktai panaikinti. Septynios direktyvą perkėlusios valstybės narės statistinių duomenų nepateikė; Belgija nurodė per metus pateiktų prašymų dėl telefonijos duomenų apytikslių skaičių (300 000).

Patikimi kiekybiniai ir kokybiniai duomenys yra labai svarbūs siekiant parodyti, kad tokios saugumo priemonės kaip duomenų saugojimas yra būtinos ir vertingos. Tai pripažinta 2006 m. nusikalstamumo ir baudžiamosios teisenos vertinimo veiksmų plane⁹⁵, kuriame numatytas tikslas parengti reguliaraus duomenų rinkimo metodus pagal direktyvą ir įtraukti statistinius duomenis į Eurostato duomenų bazę (jeigu jie atitinka kokybės standartus). Šio tikslo pasiekti nebuvo įmanoma, atsižvelgiant į tai, kad dauguma valstybių narių visas direktyvos nuostatas perkėlė tik per pastaruosius dvejus metus ir statistinių duomenų šaltinius aiškino skirtingai. Rengdama būsimą pasiūlymą dėl duomenų saugojimo reglamentavimo sistemos peržiūros ir kartu peržiūradama veiksmų planą dėl statistikos, Komisija sieks nustatyti galimas vertinimo ir ataskaitų teikimo procedūras, kurias taikant bus galima aiškiai ir prasmingai stebėti duomenų saugojimą ir nebus pernelyg apkrautos baudžiamosios teisenos sistemos ir teisėsaugos institucijos.

4.8. Perkėlimas EEE šalyse

Duomenų saugojimo teisės aktai taikomi Islandijoje, Lichtenšteine ir Norvegijoje⁹⁶.

4.9. Konstitucinių teismų sprendimai dėl direktyvos perkėlimo teisės aktų

2009 m. spalio mėn. Rumunijos Konstitucinis Teismas, 2010 m. kovo mėn. Vokietijos Konstitucinis Teismas ir 2011 m. kovo mėn. Čekijos Konstitucinis Teismas panaikino įstatymus, kuriais direktyva perkeliama į šių valstybių teisę, remdamiesi tuo, kad teisės aktai prieštaravo konstitucijai. Rumunijos Konstitucinis Teismas⁹⁷ pripažino, kad kišimasis į naudojimąsi pagrindinėmis teisėmis gali būti leidžiamas, jeigu laikomasi tam tikrų taisyklių ir

⁹⁴ Čekija, Danija, Vokietija, Estija, Airija, Graikija, Ispanija, Prancūzija, Kipras, Latvija, Lietuva, Malta, Nyderlandai, Austrija, Lenkija, Slovėnija, Slovakija, Suomija, Jungtinė Karalystė.

⁹⁵ Komisijos komunikatas (2006) 437 „ES nusikalstamumo ir baudžiamosios teisenos visapusiškos ir nuoseklios vertinimo strategijos kūrimas: 2006–2010 m. ES veiksmų planas“.

⁹⁶ Islandijos direktyvos perkėlimo įstatymas – Telekomunikacijų aktas Nr. 81/2003 (iš dalies pakeistas 2005 m. balandžio mėn.); Lichtenšteino – 2006 m. Telekomunikacijų aktas; Norvegijoje perkėlimo teisės aktai patvirtinti 2011 m. balandžio 5 d., laukiama, kol įstatymas bus patvirtintas karališkuoju pritarimu.

⁹⁷ 2009 m. spalio 8 d. Rumunijos Konstitucinio Teismo sprendimas Nr. 1258.

jeigu yra nustatytos tinkamos ir pakankamos apsaugos nuo galimų valstybės savavališkų veiksmų priemonės. Tačiau remdamasis Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika⁹⁸, Teismas nustatė, kad perkėlimo įstatymo taikymo sritis ir tikslas buvo neaiškūs, nebuvo nustatyta pakankamų apsaugos priemonių, ir nusprendė, kad nuolatinė teisinė pareiga saugoti visus srauto duomenis šešis mėn. prieštaravo Europos žmogaus teisių konvencijos 8 straipsnyje nustatytoms teisei į privatumą ir teisei naudotis saviraiškos laisve.

Vokietijos Konstitucinis Teismas teigė⁹⁹, kad duomenų saugojimas suvokiamas, kaip stebėjimo forma, dėl to gali būti pažeista laisvė naudotis pagrindinėmis teisėmis. Jis aiškiai pripažino, kad duomenų saugojimas griežtai apribotu tikslu ir nustačius pakankamai aukštą duomenų saugumo lygį nebūtinai prieštarautų Vokietijos Konstitucijai. Vis dėlto Teismas pabrėžė, kad saugant tokius duomenis smarkiai apribojama teisė į privatumą, todėl juos saugoti gali būti leidžiama tik labai išimtinėmis aplinkybėmis, o šešių mėn. saugojimo laikotarpis yra viršutinė riba („an der Obergrenze“), atsižvelgiant į proporcingumo reikalavimus (215 dalis). Duomenų turėtų būti galima prašyti, tik jeigu jau kilo įtarimas, kad padarytas sunkus nusikaltimas, arba kai yra įrodymų, kad gresia pavojus visuomenės saugumui, taip pat turėtų būti uždrausta atlikti duomenų paiešką, kai duomenys susiję su tam tikrais konfidencialiais ryšiais (t. y. kai ryšiai siejami su emociniais ar socialiniais poreikiais), kurie grindžiami paslapties saugojimu. Be to, duomenys turėtų būti užkoduoti ir užtikrinta skaidri jų naudojimo priežiūra.

Čekijos Konstitucinis Teismas¹⁰⁰ panaikino perkėlimo teisės aktus remdamasis tuo, kad perkėlimo teisės aktai, kaip priemonė, kuria kišamasi į naudojimąsi pagrindinėmis teisėmis, buvo nepakankamai tiksliai ir aiškiai suformuluoti. Teismas kritikavo tikslo ribojimą, teigdamas, kad tikslas nepakankamai susiaurintas, atsižvelgiant į reikalavimo saugoti duomenis mastą ir aprėptį. Jis nusprendė, kad perkėlimo teisės aktuose pateikta kompetentingų institucijų, kurios gali prieiti prie duomenų ir juos naudoti, apibrėžtis, tokios prieigos ir naudojimo procedūros buvo nepakankamai aiškios, kad būtų galima užtikrinti duomenų vientisumą ir konfidencialumą. Todėl atskiriems piliečiams nebuvo numatyta pakankamai garantijų ir apsaugos priemonių nuo galimo valdžios institucijų piktnaudžiavimo valdžia. Jis nekritikavo pačios direktyvos ir teigė, kad Čekija turi pakankamai laisvės ją perkelti pagal konstituciją. Vis dėlto Teismas *obiter dictum* išreiškė abejonę dėl srauto duomenų saugojimo būtinumo, veiksmingumo ir tinkamumo, atsižvelgiant į naujas nusikalstamumo formas, kaip antai nusikaltimus, padaromus naudojantis anoniminėmis SIM kortelėmis.

Šios trys valstybės narės svarsto, kaip iš naujo perkelti direktyvą į nacionalinę teisę. Bylos dėl duomenų saugojimo taip pat nagrinėtos Bulgarijos Konstituciniame Teisme, dėl ko reikėjo peržiūrėti perkėlimo įstatymą, Kipro Konstituciniame Teisme, kuris pripažino, kad pagal perkėlimo įstatymą išduodami teismo leidimai prieštaravo konstitucijai, taip pat Vengrijos Konstituciniame Teisme, kuris dar nepriėmė sprendimo byloje dėl teisinių duomenų tvarkymo tikslų neįtraukimo į perkėlimo įstatymą¹⁰¹.

⁹⁸ EŽTT sprendimai: *Rotaru prieš Rumuniją*, 2000 m., *Sunday Times prieš JK*, 1979 m. ir *Lichtenšteino Kunigaikštis Hansas Adamas prieš Rumuniją*, 2001 m.

⁹⁹ Federalinio Konstitucinio Teismo sprendimo Nr. 1 BvR 256/08 1–345 dalys.

¹⁰⁰ Kovo 22 d. Čekijos Konstitucinio Teismo sprendimas dėl Akto Nr. 127/2005 ir Dekreto Nr. 485/2005; visų pirma žr. 45–48, 50–51 dalis ir 56 dalį.

¹⁰¹ 2008 m. gruodžio 11 d. Bulgarijos Aukščiausiojo administracinio teismo sprendimas Nr. 13627; 2011 m. vasario 1 d. Kipro Aukščiausiojo apeliacinio teismo sprendimai Nr. 65/2009, 78/2009, 82/2009

Komisija apsvartys šiuos nacionalinių teismų sprendimuose iškeltus klausimus rengdama būsimą pasiūlymą dėl duomenų saugojimo reglamentavimo sistemos peržiūros.

4.10. Direktyvos taikymo užtikrinimas

Komisija tikisi, kad visų direktyvos nuostatų dar neperkėlusios valstybės narės arba tos, kurios dar nepriėmė teisės aktų, pakeisiančių nacionalinių teismų panaikintus perkėlimo teisės aktus, tai padarys kuo greičiau. Priešingu atveju Komisija pasilieka teisę panaudoti savo įgaliojimus pagal ES sutartis. Šiuo metu Teisingumo Teismas yra nustatęs, kad dvi direktyvos neperkėlusios valstybės narės (Austrija ir Švedija) nevykdė savo pareigų pagal ES teisę¹⁰². Po to, kai Švedijos Parlamentas 12 mėn. atidėjo perkėlimo teisės aktų priėmimą, 2011 m. balandžio mėn. Komisija nusprendė antrą kartą kreiptis į Teismą dėl to, kad Švedija nevykdo Sprendimo C-185/09, ir prašyti skirti finansinę nuobaudą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 260 straipsnį. Komisija toliau atidžiai stebi situaciją Austrijoje, kuri pateikė greitai įvyksiančio perkėlimo teisės aktų priėmimo tvarkaraštį.

5. SAUGOMŲ DUOMENŲ REIKŠMĖ BAUDŽIAMAJAI TEISENAI IR TEISĖSAUGAI

Šiame skirsnyje apibendrinta saugomų duomenų reikšmė, kaip ją nusakė valstybės narės, pateikusios vertinimui atlikti reikalingą informaciją.

5.1. Saugomų duomenų, prie kurių prieigą gavo kompetentingos nacionalinės institucijos, apimtis

Telekomunikacijų srauto duomenų ir prašymų suteikti prieigą prie srauto duomenų daugėja. 19 valstybių narių pateikti 2008 ir (arba) 2009 m. duomenys patvirtina, kad apskritai ES kasmet pateikta per 2 mln. prašymų suteikti prieigą prie duomenų, tačiau skirtingose valstybėse narėse jų skaičius labai nevienodas, pvz., nuo mažiau nei 100 per metus (Kipre) iki per 1 mln. (Lenkijoje). Sprendžiant iš dvylikos valstybių narių pateiktos 2008 arba 2009 m. informacijos apie prašomų duomenų tipą, dažniausiai prašoma su judriojo ryšio telefonija susijusių duomenų (Žr. 5, 8 ir 12 lenteles). Statistiniuose duomenyse nepatikslinamas kiekvieno prašymo tikslas. Čekija, Latvija ir Lenkija teigė, kad judriojo ryšio telefonijos duomenų atveju kompetentingos institucijos tą patį prašymą turėjo pateikti kiekvienam pagrindiniam judriojo ryšio operatoriui, todėl faktiškai prašymų skaičius kiekvienu atveju buvo mažesnis nei nurodytasis statistiniuose duomenyse.

Šių skirtumų akivaizdžiai paaiškinti neįmanoma, nors svarbūs veiksniai yra gyventojų skaičius, vyraujančios nusikalstamumo tendencijos, tikslo ribojimas ir prieigos suteikimo sąlygos bei duomenų gavimo sąnaudos.

5.2. Saugomų duomenų, prie kurių gauta prieiga, senumas

Remiantis devynių valstybių narių¹⁰³ pateiktu 2008 m. statistinių duomenų suskirstymu (žr. 5 lentelėje pateiktą apibendrinimą ir išsamesnę informaciją priede), maždaug 90 % duomenų,

ir 15/2010-22/2010; Vengrijos Konstituciniam Teismui skundą Vengrijos pilietinių teisių sąjunga pateikė 2008 m. birželio 2 d.

¹⁰² Atitinkamai bylos C-189/09 ir C-185/09.

¹⁰³ Čekijos, Danijos, Estijos, Airijos, Ispanijos, Kipro, Latvijos, Maltos, Jungtinės Karalystės.

su kuriais tais metais susipažino kompetentingos institucijos, buvo šešių mėn. senumo ar naujesni, o maždaug 70 % – trijų mėn. senumo arba naujesni, kai teisėsaugos institucijos pateikė (pirminį) prašymą suteikti prieigą.

5 lentelė. Saugomų duomenų senumas, kai prie jų gaunama prieiga, devyniose valstybėse narėse, kurios pateikė pagal duomenų tipą suskirstytą 2008 m. informaciją				
<i>Duomenų senumas</i>	<i>Fiksuotojo ryšio telefonija</i>	<i>Judriojo ryšio telefonija</i>	<i>Interneto duomenys</i>	<i>Bendras</i>
Mažiau nei 3 mėn.	61 %	70 %	56 %	67 %
3–6 mėn.	28 %	18 %	19 %	19 %
6–12 mėn.	8 %	11 %	18 %	12 %
Daugiau nei 1 metai	3 %	1 %	7 %	2 %

Dauguma valstybių narių teigia, kad rečiau naudojamosi senesniais nei trijų ar net šešių mėn. duomenimis, tačiau galimybė jais pasinaudoti gali būti labai svarbi; jų panaudojimo paskirtį galima suskirstyti į tris kategorijas. Pirma, atliekant baudžiamąjį tyrimą su internetu susijusių duomenų dažniausiai prašoma vėliau nei kitų įrodymų. Atlikus fiksuotojo ir judriojo ryšio telefonijos duomenų analizę dažniausiai gaunama pirminės informacijos, po kurios prašoma senesnių duomenų. Pavyzdžiui, jeigu tyrimo metu išanalizavus fiksuotojo ar judriojo ryšio duomenis randama asmens pavardė, tyrėjai gali norėti nustatyti interneto protokolo (IP) adresą, kuriuo tas asmuo naudojosi ir nustatyti, su kuo jis turėjo ryšių per tam tikrą laikotarpį naudodamasis tuo IP adresu. Tokiu atveju tyrėjai greičiausiai paprašys duomenų, kad galėtų atsekti ir ryšius su kitais IP adresais, taip pat nustatyti asmenų, kurie jais naudojasi, pavardes.

Antra, tiriant ypatingai sunkius nusikaltimus, kelis susijusius nusikaltimus, organizuotus nusikaltimus, teroristinius išpuolius, dažnai reikia senesnių saugomų duomenų, kurie parodo laiką, per kurį suplanuotos šios nusikalstamos veikos, leidžia nustatyti nusikaltėlių elgesio modelius ir santykius su nusikaltimo bendrininkais, taip pat nusikalstamas paskatas. Su sudėtingais finansiniais nusikaltimais susijusi veikla dažnai atskleidžiama tik po kelių mėnesių. Trečia, išimtinėmis aplinkybėmis valstybės narės prašė srauto duomenų, saugomų kitoje valstybėje narėje, kuri jais naudotis gali leisti tik gavusi teismo leidimą pagal prašymą pateikusios valstybės narės teismo išduotą pavedimą. Toks savitarpio teisinės pagalbos procesas gali užtrukti ilgai, todėl kai kurie prašomi duomenys buvo senesni nei šešių mėn.

5.3. Tarpvalstybiniai prašymai suteikti prieigą prie saugomų duomenų

Atliekant baudžiamuosius tyrimus ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą gali prireikti įrodymų arba liudytojų iš kelių valstybių narių arba informacijos apie keliose valstybėse narėse įvykusių įvykių. Remiantis valstybių narių pateiktais statistiniais duomenimis, mažiau nei 1 % visų prašymų suteikti prieigą prie saugomų duomenų buvo susiję su kitoje valstybėje narėje saugomais duomenimis. Teisėsaugos institucijos nurodė, kad vėliau prašo duomenų iš vidaus operatorių, kurie galbūt saugo reikalingus duomenis, užuot pradėjusios savitarpio teisinės pagalbos procedūrą, kuri gali ilgai užtrukti ir kuria nesuteikiama jokių garantijų, kad prieiga prie duomenų bus suteikta. Tarybos pamatinis sprendimas 2006/960/TVR dėl keitimosi informacija ir žvalgybos informacija tarp Europos Sąjungos valstybių narių

teisėsaugos institucijų supaprastinimo¹⁰⁴, kuriame nustatyti terminai informacijai pateikti gavus prašymą iš kitos valstybės narės, netaikomas, nes saugomi duomenys laikomi informacija, gauta taikant prievartos priemones – tokios informacijos sprendimas nereglamentuoja. Vis dėlto nė viena valstybė narė ar teisėsaugos institucija nepaprašė labiau supaprastinti tokio tarpvalstybinio keitimosi duomenimis.

5.4. Saugomų duomenų reikšmė baudžiamiesiems tyrimams ir baudžiamojo persekiojimo procesui

Nors absoliutus prašymų pateikti duomenis skaičius nebūtinai parodo duomenų vertę atliekant atskirus baudžiamuosius tyrimus, apskritai, valstybės narės teigia, kad duomenų saugojimas yra vertinga, o kai kuriais atvejais – būtina priemonė¹⁰⁵ vykdant nusikaltimų prevenciją ir kovojant su jais, taip pat siekiant užtikrinti aukų apsaugą ir išteisinti nekaltus asmenis vykstant baudžiamajam procesui. Priimant apkaltinamuosius nuosprendžius remiamasi kaltės prisipažinimo pareiškimais, liudytojų parodymais arba teismo ekspertizės įrodymais. Kaip pranešama, pasitvirtino, kad saugomų duomenų būtinai reikia, siekiant susisiekti su įvykio liudininkais, kurių kitu atveju nebūtų įmanoma nustatyti, taip pat renkant įrodymus arba įkalčius siekiant nustatyti nusikaltimo bendrininkus. Kai kurios valstybės narės¹⁰⁶ taip pat teigė, kad naudojantis saugomais duomenimis buvo lengviau išaiškinti nusikaltimu įtariamus asmenis, netaikant kitų stebėjimo metodų, tokių kaip pokalbių pasiklausymas ar kratos, kurie galėtų būti laikomi labiau trikdančiais.

Bendros sunkaus nusikaltimo sąvokos apibrėžties ES nėra, todėl ES mastu nerenkama statistika apie sunkius nusikaltimus, jų tyrimą arba baudžiamąjį persekiojimą, nors duomenys apie nusikalstamumą ir baudžiamąją teiseną skelbiami reguliariai. Bendras prašymų pateikti saugomus duomenis skaičius, kaip pranešė 19 valstybių narių, pateikusių tam tikrą 2009 ir (arba) 2008 m. duomenų, buvo maždaug 2,6 mln. Palyginus su naujausiais šių 19 valstybių narių nusikalstamumo ir baudžiamosios teisenos statistiniais duomenimis, kurie apima ne tik sunkius, bet visus užregistruotus nusikaltimus, galima teigti, kad kiekvienam policijos pareigūnui per metus teko kiek daugiau nei du prašymai arba maždaug 11 prašymų kiekvienam šimtui užregistruotų nusikaltimų¹⁰⁷.

Remiantis statistiniais duomenimis ir pateiktais pavyzdžiais, patvirtinančiais saugomų ryšių duomenų ir apkaltinamųjų nuosprendžių, išteisinamųjų nuosprendžių, nutrauktų bylų ir užkardytų nusikaltimų skaičiaus sąsają, galima daryti išvadą dėl saugomų duomenų reikšmės ir vertės atliekant baudžiamąjį tyrimą.

¹⁰⁴ 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2006/960/TVR dėl keitimosi informacija ir žvalgybos informacija tarp Europos Sąjungos valstybių narių teisėsaugos institucijų supaprastinamo, OL L 386, 2006 12 29 p. 89–100 ir OL L 200, 2007 8 1, p. 637–648.

¹⁰⁵ Čekija manė, kad duomenų saugojimas „dažniausiai yra būtina priemonė“; Vengrija teigė, kad tai „būtina [teisėsaugos institucijoms] vykdant įprastinę veiklą“; Slovėnijos teigimu, nesaugant duomenų „būtų paralyžuota teisėsaugos institucijų veikla“; Jungtinės Karalystės policijos įstaiga teigė, kad srauto duomenis turėti „būtina siekiant tirti terorizmo grėsmes ir sunkius nusikaltimus“.

¹⁰⁶ Vokietija, Lenkija, Slovėnija, Jungtinė Karalystė.

¹⁰⁷ 2007 m. ES-27 buvo 1,7 mln. policijos pareigūnų, iš kurių 1,2 mln. – 19-oje valstybių narių, pateikusių statistinių duomenų apie prašymus pateikti saugomus duomenis; 2007 m. visose ES valstybėse narėse policijoje užregistruota 29,2 mln. nusikaltimų, iš kurių 24 mln. – 19-oje valstybių narių, pateikusių statistinių duomenų. (Šaltinis: Eurostatas, 2009 m. duomenys).

Pirma, naudojant saugomus duomenis galima sukurti įrodymų seką, parodančią, kad buvo padarytas nusikaltimas. Jie naudojami siekiant atskirti arba patvirtinti kitų formų įrodymus apie įtariamųjų veiksmus ir ryšius. Vietos nustatymo duomenis naudoja ir teisėsaugos institucijos, ir atsakovų atstovai, kad patvirtintų, kad įtariamųjų nusikaltimo vietoje nebuvo, ir patikrintų jų alibi. Taigi, remiantis šiais įrodymais, gali būti nutrauktas baudžiamasis tyrimas asmenų atžvilgiu, taip nebereikia naudoti labiau trikdančių apklausų, arba asmenys gali būti išteisinti bylą nagrinėjant teisme. Kaip pavyzdį Belgija nurodė 2008 m. apkaltinamąjį nuosprendį, paskelbtą asmenims, kaltinamiems Antverpeno baudžiamojo teismo darbuotojo pagrobimu. Tiriant šį nusikaltimą, vietos nustatymo duomenys buvo panaudoti siekiant susieti kaltininkų veiksmus trijuose skirtinguose miestuose ir buvo labai svarbūs įtikinant prisiekusiuosius, kad tie asmenys bendrininkavo darant nusikaltimą. Kitas atvejis – 2007 m. su motociklininkų gauja siejama žmogžudystė. Iš nusikaltimą padariusių asmenų judriojo ryšio telefonų gauti vietos nustatymo duomenys įrodė, kad asmenys žmogžudystės metu buvo nusikaltimo vietoje, ir tai privertė juos iš dalies prisipažinti¹⁰⁸. Belgijos, Airijos ir Jungtinės Karalystės teigimu, tam tikrus nusikaltimus, susijusius su ryšiais per internetą, tirti galima tik naudojantis saugomais duomenimis: pavyzdžiui, smurtu pokalbių svetainėse grasinantys asmenys dažnai nepalieka jokių pėdsakų elektroninėje erdvėje, todėl juos susekti galima tik pagal srauto duomenis. Panašiai yra ir telefoninių nusikaltimų atveju. Vengrija ir Lenkija nurodė telefoninio sukčiavimo atvejus 2009 m. pabaigoje ir 2010 m. pradžioje, kai giminaičiais apsimitę nusikaltėliai skambindavo pagyvenusiems žmonėms ir prašydavo paskolinti pinigų. Jų tapatybes nustatyti buvo galima tik pasinaudojus saugomais telefonijos duomenimis.

Baudžiamųjų tyrimų pradžia

Antra, buvo atvejų, kai neturint teismo ekspertizės arba liudininkų įrodymų, vienintelis būdas pradėti baudžiamąjį tyrimą – patikrinti saugomus duomenis. Vokietija nurodė atvejį, kai nužudęs policijos pareigūną užpuolikas pabėgo aukos automobiliu ir paskui jį paliko. Buvo įmanoma nustatyti, kad jis skambino norėdamas gauti kitą transporto priemonę. Teismo ekspertizės ar liudininkų parodymų nebuvo, todėl norėdamos nustatyti žudiko tapatybę ir pradėti baudžiamąjį tyrimą teisėsaugos institucijos turėjo remtis turimais srauto duomenimis. Internetu skleidžiamos seksualinės prievartos prieš vaikus atveju duomenų saugojimas – nepakeičiama priemonė norint sėkmingai atlikti baudžiamąjį tyrimą. Be kitų tyrimo priemonių, naudojantis saugomais duomenimis galima nustatyti prievartos prieš vaikus turinio vartotojų tapatybę¹⁰⁹, padėti nustatyti vaikų aukų tapatybę ir juos išgelbėti. Čekija pranešė, kad neturint priegios prie saugomų su internetu susijusių duomenų būtų buvę neįmanoma pradėti tyrimų vykdant operaciją „Vilma“, siekiant išaiškinti vaikų pornografijos naudotojų ir platintojų tinklą. ES mastu vykdyta Europolo remiama „Gelbėjimo operacija“ („Operation Rescue“), kuria siekta apsaugoti vaikus nuo prievartos, nebuvo tokia veiksminga, nes neturėdamos duomenų saugojimo direktyvos perkėlimo teisės aktų kai kurios valstybės narės

¹⁰⁸ Nacionalinė policijos veiklos gerinimo agentūra (Jungtinė Karalystė), „The Journal of Homicide and Major Incident Investigation“, 5 tomo 1 leidimas, 2009 m. pavasaris, p. 39–51.

¹⁰⁹ Vykdančią pagal Saugesnio interneto programą remiamą projektą „P2P veiklos prieš pedofilinį turinį vertinimas ir analizė“ gauta tikslios informacijos apie pedofilų veiklą lygiarangių kompiuterių tinklo sistemoje „eDonkey“ ir nustatyta 178 000 naudotojų (iš patikrintų 89 mln. naudotojų), kurie prašė pedofilinio turinio.

negalėjo atlikti tyrimo prieš didžiulio tarptautinio pedofilų tinklo narius naudodamosi beveik metų senumo IP adresais.

Tiriant elektroninius nusikaltimus IP adresas dažnai yra svarbi pirminė informacija. Atlikdamos saugomų duomenų paiešką, teisėsaugos institucijos pagal IP adresą gali nustatyti abonto tapatybę, kad nuspręstų, ar galima pradėti baudžiamąjį tyrimą. Jis taip pat gali padėti policijai perspėti galimas kibernetinių atakų aukas: jeigu policijos pareigūnai konfiskuoja komandų ir kontrolės serverį, kuriuo naudojasi botneto operatoriai, jie gali matyti tik su tuo serveriu susijusius IP adresus, tačiau gavę prieigą prie saugomų duomenų jie gali nustatyti ir perspėti šiuos IP adresus turinčius asmenis, kurie gali nukentėti nuo atakos.

Saugomi duomenys – neatsiejama baudžiamojo tyrimo dalis

Trečia, nors daugumos valstybių narių teisėsaugos institucijos ir teismai nekaupia statistinių duomenų apie tai, kokios rūšies įrodymai buvo labai svarbūs priimant apkaltinamuosius ar išteisinamuosius nuosprendžius, saugomi duomenys yra būtini vykdant baudžiamuosius tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą ES. Pasak kai kurių valstybių narių, jos ne visada gali teigti, kad saugomi duomenys yra vienintelė sėkmingos baudžiamojo tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo baigties prielaida, kadangi teismai apsvarto visus jiems pateiktus įrodymus ir retai kada nusprendžia, kad lemiamą reikšmę turėjo vienas kuris įrodymas¹¹⁰. Nyderlandai pranešė, kad 2010 m. sausio–liepos mėn. 24 teismo sprendimų atveju istoriniai srauto duomenys buvo lemiamas veiksnys. Suomija pranešė, kad iš 3405 prašymų 56 % atvejų pasitvirtino, kad saugomi duomenys buvo arba svarbūs, arba būtini atskleidžiant nusikaltimus ir (arba) vykdant baudžiamąjį persekiojimą. Jungtinė Karalystė pateikė duomenis, kuriais buvo siekiama kiekybiškai pagrįsti duomenų saugojimo reikšmę baudžiamajam persekiojimui; ji pranešė, kad trys iš jos teisėsaugos institucijų saugomus duomenis naudojo vykdydamos daugumą, jeigu ne visus, baudžiamuosius tyrimus, po kurių pradėtas baudžiamasis persekiojimas arba paskelbtas apkaltinamasis nuosprendis.

5.5. Technologijų raida ir išankstinio mokėjimo SIM kortelių naudojimas

Teisėsaugos sistema turi žinoti, kaip kinta technologijos, naudojamos nusikaltimams daryti ar kurstyti. Duomenų saugojimas yra viena iš baudžiamojo tyrimo priemonių, kurias naudodamos teisėsaugos institucijos gali praktiškai ir ekonomiškai spręsti dabartines nusikalstamumo problemas, kylančias dėl nusikaltimų įvairovės, apimties ir greičio, kuriuo jie padaromi. Į direktyvos taikymo sritį neįtraukta keletas vis dažniau naudojamų ryšių būdų. Antai universitetų ar didelių įmonių naudojami virtualieji privatieji tinklai (VPN) suteikia galimybę keliems naudotojams prieiti prie interneto per vieną tinklą sietuvą naudojant tą patį IP adresą. Vis dėlto šiuo metu diegiama nauja technologija, leisianti paskirti adresus atskiriems VPN naudotojams.

Judriojo ryšio telefonijos naudotojų, kurie naudojami išankstinio mokėjimo paslaugomis, skaičius ES valstybėse narėse skiriasi. Kai kurios valstybės narės teigia, kad anoniminėmis išankstinio mokėjimo SIM kortelėmis, visų pirma pirktomis kitoje valstybėje narėje, taip pat gali naudotis dalyvaujantys nusikalstamoje veikloje, kad atliekant baudžiamąjį tyrimą nebūtų

¹¹⁰ Belgija, Čekija, Lietuva.

galima nustatyti jų tapatybės¹¹¹. Šešios valstybės narės (Danija, Ispanija, Italija, Graikija, Slovakija ir Bulgarija) priėmė priemones, pagal kurias reikalaujama registruoti išankstinio mokėjimo SIM korteles. Kaip ir kitos valstybės narės (Lenkija, Kipras, Lietuva), jos pritaria ES lygmens priemonei, kuria nustatoma išankstinio mokėjimo paslaugų naudotojų tapatybės privaloma registracija. Šių nacionalinių priemonių veiksmingumą patvirtinančių faktų nepateikta. Pabrėžti galimi tokių priemonių apribojimai, pavyzdžiui, tapatybės vagystės atveju arba kai SIM kortelę nusiperka trečiasis asmuo, arba kai naudotojas naudojasi tarptinklinio ryšio paslaugomis su trečioje šalyje pirktą kortele. Apskritai Komisija nėra įsitikinusi, kad šiuo etapu šioje srityje reikia imtis ES lygmens veiksmų.

6. DUOMENŲ SAUGOJIMO POVEIKIS OPERATORIAMS IR VARTOTOJAMS

6.1. Operatoriai ir vartotojai

Bendrame pareiškime Komisijai penkios pagrindinės sektoriaus asociacijos pareiškė, kad „mažesniems paslaugų teikėjams“ ekonominis direktyvos poveikis „didelis“ arba „labai didelis“, nes direktyva paliekama „didelė veiksmų laisvė“¹¹². Aštuoni operatoriai pateikė labai skirtingas kapitalo ir veiklos išlaidų, kurios patiriamos laikantis direktyvos reikalavimų, sąmatas. Šiuos teiginius galima patvirtinti keturių valstybių narių pateiktais duomenimis apie operatorių išlaidų atlyginimą (žr. 6 lentelę).

Prieš direktyvos perkėlimą atlikus tyrimą daugumoje valstybių narių apskaičiuota, kad pusę milijono klientų aptarnaujančiam interneto paslaugų teikėjui įdiegti duomenų saugojimo sistemą pirmaisiais metais kainuotų maždaug 375 240 EUR, o vėliau per mėnesį jis patirtų 9 870 EUR veiklos išlaidų¹¹³; duomenų paieškos sistemą įdiegti kainuotų 131 190 EUR, veiklos išlaidos per mėnesį – 28 960 EUR. Vis dėlto savo 2010 m. kovo 2 d. sprendime Vokietijos Konstitucinis Teismas konstatavo, kad nustačius pareigą saugoti duomenis „atitinkamų paslaugų teikėjai pernelyg neapsunkinami ir dėl saugojimo pareigos nesukuriama neproporcingai didelė finansinė našta įmonėms“¹¹⁴. Duomenų saugojimo vieneto sąnaudos yra atvirkščiai proporcingos operatoriaus dydžiui ir valstybės narės nustatytam operatorių sąveikos standartizacijos lygiui¹¹⁵.

Dauguma operatorių savo atsakymuose į Komisijos klausimyną negalėjo kiekybiškai įvertinti direktyvos poveikio konkurencijai, mažmeninėms vartotojų kainoms arba investicijoms į naują infrastruktūrą ir paslaugas.

Nėra įrodymų, kad direktyva turi kokią kiekybiškai įvertinamą ar apčiuopiamą poveikį elektroninių ryšių paslaugų vartotojų kainoms; per 2009 m. viešas konsultacijas vartotojų atstovai nepateikė savo pozicijos. Vokietijoje pilietinės visuomenės organizacijos vardu atliktos apklausos rezultatai patvirtino, kad vartotojai kai kuriomis aplinkybėmis linkę keisti savo elgesį ryšių srityje ir vengia naudotis elektroninių ryšių paslaugomis, tačiau nėra

¹¹¹ Tarybos išvados dėl kovos su nusikalstamu elektroninių ryšių naudojimu ir anoniminių jų naudojimu.

¹¹² http://www.gsm europe.org/documents/Joint_Industry_Statement_on_DRD.PDF.

¹¹³ Wilfried Gansterer, Michael Ilger, „Data Retention – The EU Directive 2006/24/EC from a Technological Perspective“, Viena: *Verlag Medien und Recht*, 2008 m.

¹¹⁴ 2010 m. kovo 2 d. Federalinio Konstitucinio Teismo sprendimo Nr. 1 BvR 256/08 299 dalis.

¹¹⁵ <http://www.etsi.org/website/technologies/lawfulinterception.aspx>.

įrodymų, patvirtinančių, kad elgesys keičiasi kurioje nors konkrečioje valstybėje narėje arba ES apskritai¹¹⁶.

Komisija ketina įvertinti būsimų direktyvos pakeitimų poveikį sektoriui ir vartotojams, be kita ko, galbūt surengdama specialią Eurobarometro apklausą, kad išsiaiškintų visuomenės nuomonę.

6.2. Išlaidų atlyginimas

Direktyva dėl reikalavimo saugoti duomenis operatorių patiriamų išlaidų atlyginimas nereglamentuojamas. Šios išlaidos gali būti suprantamos kaip:

- *veiklos išlaidos* – tai einamosios arba pasikartojančiosios išlaidos, kurios susijusios su verslo veikla, įtaiso, detalės, įrangos ar įrenginių eksploatavimu; ir
- *kapitalo išlaidos* – tai išlaidos, kuriomis sukurama nauda ateityje, arba vartoti neskirtų produkto arba sistemos dalių kūrimo arba teikimo išlaidos, kurios gali apimti personalo išlaidas ir įrenginių išlaidas, tokias kaip nuoma ir mokesčiai.

Visos valstybės narės teikia tam tikros formos atlyginimą, jeigu duomenų prašoma vykstant baudžiamajam procesui teisme. Dvi valstybės narės pranešė, kad atlygina ir veiklos, ir kapitalo išlaidas. Šešios atlygina tik veiklos išlaidas. Komisijai nepranešta apie joki kitoki išlaidų atlyginimo planą. Išsami informacija pateikiama 6 lentelėje.

6 lentelė. Išlaidas atlyginančios valstybės narės			
Valstybė narė	Veiklos išlaidos	Kapitalo išlaidos	Metinės atlyginamos išlaidos (mln. EUR)
Belgija	Taip	Ne	22 (2008 m.)
Bulgarija	Ne	Ne	-
Čekija	Neperkelta ¹¹⁷		
Danija	Taip	Ne	-
Vokietija	Neperkelta		
Estija	Taip	Ne	-
Airija	Ne	Ne	-
Graikija	Ne	Ne	-
Ispanija	Ne	Ne	-
Prancūzija	Taip	Ne	-
Italija	-	-	-
Kipras	Ne	Ne	-
Latvija	Ne	Ne	-
Lietuva	Taip, jeigu prašoma pagrįstai	Ne	-
Liuksemburgas	Ne	Ne	-
Vengrija	Ne	Ne	-

¹¹⁶ Apklausą „AK Vorratsdatenspeicherung“ užsakymu atliko institutas „Forsa“. http://www.vorratsdatenspeicherung.de/images/forsa_2008-06-03.pdf.

¹¹⁷ Prieš panaikinant perkėlimo įstatymą, Čekija atlygindavo ir veiklos, ir kapitalo išlaidas ir pranešė, kad 2009 m. atlygino 6,8 mln. EUR išlaidų.

Malta	Ne	Ne	-
Nyderlandai	Taip	Ne	-
Austrija	Neperkelta		
Lenkija	Ne	Ne	-
Portugalija	Ne	Ne	-
Rumunija	Neperkelta		
Slovėnija	Ne	Ne	-
Slovakija	Ne	Ne	-
Suomija	Taip	Taip	1
Švedija	Neperkelta		
Jungtinė Karalystė	Taip	Taip	55 (atlygino bendrai per trejus metus patirtas išlaidas)

Iš pirmiau pateiktos informacijos galima daryti išvadą, kad direktyva neviseiškai pasiekė savo tikslą – ES nustatyti vienodas sąlygas operatoriams. Komisija apsvartys galimybes sumažinti vidaus rinkos veikimo kliūtis, užtikrindama, kad būtų vienodai atlyginamos operatorių išlaidos, kurias jie patiria laikydamiesi duomenų saugojimo reikalavimų, ypatingą dėmesį skirdama mažiesiems ir vidutiniams operatoriams.

7. DUOMENŲ SAUGOJIMO POVEIKIS PAGRINDINĖMS TEISĖMS

7.1. Pagrindinė teisė į privatumą ir asmens duomenų apsaugą

Saugant duomenis apribojamos ES pagrindinės teisės – teisė į privatą gyvenimą ir asmens duomenų apsauga¹¹⁸. Toks apribojimas pagal Pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnio 1 dalį turi būti „numatytas įstatymo ir nekeisti šių teisių ir laisvių esmės. Remiantis proporcingumo principu, apribojimai galimi tik tuo atveju, kai jie būtini ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrus interesus arba reikalingi kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti.“ Praktiškai bet kokie apribojimai turi būti¹¹⁹:

- išdėstyti aiškiai ir numatomi;
- būtini siekiant bendrojo intereso tikslų arba kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti;
- proporcingi siekiamam tikslui; ir
- nekeisti susijusių pagrindinių teisių esmės.

Europos žmogaus teisių konvencijos 8 straipsnio 2 dalyje taip pat pripažįstama, kad valdžios institucijos gali apriboti asmens teisę į privatą gyvenimą, kai tai būtina valstybės saugumo,

¹¹⁸ Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (OL C 83, 2010 3 30, p. 389) 7 ir 8 straipsniuose nustatyta, kad kiekvienas turi „teisę į savo asmens duomenų apsaugą“. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (OL C 83, 2010 3 30, p. 1) 16 straipsnyje taip pat įtvirtinta kiekvieno asmens teisė „į savo asmens duomenų apsaugą“.

¹¹⁹ Žr. Komisijos komunikatą COM(2010) 573/4 „Veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategija“ nustatytą pagrindinių teisių kontrolinį sąrašą, kurį Komisija taiko visiems teisės aktų pasiūlymams.

visuomenės apsaugos interesams arba siekiant užkirsti kelią nusikaltimams¹²⁰. E. privatumo direktyvos 15 straipsnio 1 dalyje ir Duomenų saugojimo direktyvos konstatuojamosiose dalyse pakartojami šie ES požiūrį į duomenų saugojimą pagrindžiantys principai.

Vėlesne Europos Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika nustatytos sąlygos, kurias turi atitikti bet koks teisės į privatumą apribojimas. Šie sprendimai svarbūs, jeigu būtų keičiama direktyva, visų pirma, kiek tai susiję su prieigos prie saugomų duomenų ir jų naudojimo sąlygomis.

Bet kokie teisės į privatumą apribojimai turi būti aiškūs ir numatomi

Byloje *Österreichischer Rundfunk* Europos Teisingumo Teismas nusprendė, kad bet koks teisiškai nustatytas kišimasis į teisę į privatumą turi būti „suformuluotas pakankamai tiksliai, kad leistų įstatymo adresatams valdyti savo elgesį [ir kad atitiktų] numanymo reikalavimą“.

Bet kokie teisės į privatumą apribojimai turi būti būtini ir turi būti nustatytos būtiniausios apsaugos priemonės

Byloje *Copland prieš Jungtinę Karalystę*, kuri susijusi su valstybės vykdomu asmens telefono skambučių, elektroninio pašto korespondencijos ir interneto naudojimo stebėjimu, Europos Žmogaus Teisių Teismas nusprendė, kad toks teisės į privatumą apribojimas galėtų būti laikomas būtinu, jeigu būtų pagrįstas atitinkamais vidaus teisės aktais¹²¹. Byloje *S. ir Marper prieš Jungtinę Karalystę*, susijusioje su bet kurio asmens, kuris išteisinamas baudžiamojoje byloje arba kurio byla nutraukiama nepriėmus apkaltinamojo nuosprendžio, DNR analitėmis arba pirštų atspaudais, Teismas nusprendė, kad toks teisės į privatumą apribojimas gali būti pateisintas, tik jeigu juo tenkinamas neatidėliotinas visuomeninis poreikis, jeigu jis yra proporcingas siekiamam tikslui ir jeigu valdžios institucija jam pateisinti pateikia svarbias ir pakankamas priežastis¹²². Pagal pagrindinius duomenų apsaugos principus reikalaujama, kad duomenų saugojimas būtų proporcingas duomenų rinkimo tikslui, o saugojimo laikotarpis būtų ribotas¹²³. Dėl telefoninių pokalbių įrašymo, slapto sekimo ir slapto žvalgybos informacijos rinkimo „labai svarbu nustatyti aiškiais, išsamias taisykles, reglamentuojančias priemonių sritį ir taikymą, taip pat būtiniausias apsaugos priemones, susijusias, *inter alia*, su trukme, saugojimu, naudojimu, trečiųjų asmenų prieiga, su duomenų vientisumo ir konfidencialumo užtikrinimo, taip pat jų sunaikinimo procedūromis, taip pakankamai gerai užtikrinama apsauga nuo piktnaudžiavimo ir savivalės“.

Bet kokie teisės į privatumą apribojimai turi būti proporcingi bendrajam interesui

Panašiai ir Europos Teisingumo Teismas savo sprendime *Schecke & Eifert* byloje, susijusioje su visų žemės ūkio subsidijų gavėjų paskelbimu internete¹²⁴, nustatė, kad ES greičiausiai

¹²⁰ Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnis (ETS Nr. 5), Europos Taryba, 1950 11 4.

¹²¹ Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas *Copland prieš Jungtinę Karalystę*, Strasbūras, 2007 4 3, p. 9.

¹²² Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas *Marper prieš Jungtinę Karalystę*, Strasbūras, 2008 12 4, p. 31.

¹²³ *Marper*, p. 30.

¹²⁴ 2010 m. lapkričio 9 d. sprendimai C-92/09, *Volker ir Markus Schecke GbR prieš Land Hessen*, ir C-93/09, *Eifert prieš Land Hessen ir Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung*.

nesiėmė reikiamų teisėkūros priemonių, kad nustatytų tinkamą pusiausvyrą tarp teisės į privatumą esmės ir bendrojo intereso (skaidrumo), kaip jis pripažįstamas ES, paisymo. Visų pirma Teismas nustatė, kad teisės aktų kūrėjai neapsvarstė kitų metodų, kuriuos taikant būtų nuosekliau laikomasi tikslo ir kartu būtų mažiau kišamasi į subsidijų gavėjų teisę į privataus gyvenimo neliečiamumą ir asmens duomenų apsaugą. Todėl Teismas nustatė, kad teisės aktų kūrėjai peržengė proporcingumo ribas, kadangi „asmens duomenų apsauga turi būti ribojama, tik jeigu tai neišvengiamai būtina“.

7.2. Duomenų saugojimo principo kritika

Nemažai pilietinės visuomenės organizacijų raštu kreipėsi į Komisiją teigdamos, kad duomenų saugojimas iš principo yra nepateisinamas ir nereikalingas asmenų teisės į privatumą apribojimas. Jų manymu, „bendras ir nediskriminuojantis“ asmenų telekomunikacijų srauto, vietos nustatymo ir abonento duomenų saugojimas nepaprašius jų sutikimo yra neteisėtas pagrindinių teisių apribojimas. Pilietinių teisių grupei iškėlus bylą vienos valstybės narės (Airijos) teismuose, tikimasi, kad direktyvos teisėtumo klausimas bus perduotas Europos Teisingumo Teismui¹²⁵. Be to, abejonių dėl priemonės būtinumo pareiškė Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas.

7.3. Raginimai nustatyti griežtesnes duomenų saugumo ir duomenų apsaugos taisykles

29 straipsnio darbo grupės antrą kartą vykdytų vykdymo užtikrinimo veiksmų ataskaitoje teigiama, kad saugant bet kokius srauto duomenis neišvengiamai kyla ryšių konfidencialumo ir saviraiškos laisvės pažeidimų rizika. Joje kritikuojami tam tikri nacionalinio įgyvendinimo aspektai, visų pirma duomenų registravimas, saugojimo laikotarpiai, saugomų duomenų tipas ir duomenų saugumo priemonės. Darbo grupė pranešė apie atvejus, kai buvo saugomos su internetu susijusių ryšių *turinio* detalės (to direktyva nereglementuoja), įskaitant paskirties IP adresus ir svetainių universaliuosius adresus, elektroninių laiškų antraštes ir elektroninių laiškų kopijų gavėjų sąrašus. Todėl ji paragino paaiškinti, ar duomenų kategorijos yra išsamios, ir užtikrinti, kad operatoriams nebūtų nustatoma daugiau pareigų saugoti duomenis.

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas teigė, kad direktyva „nepavyko suderinti nacionalinės teisės aktų“ ir kad saugomi duomenys nėra naudojami vien tik kovos su sunkiais nusikaltimais tikslu¹²⁶. Jis teigė, kad ES priemonė, kurioje nustatytos privalomą duomenų saugojimą reglamentuojančios taisyklės, turėtų apimti, įrodžius, kad tai būtina, teisėsaugos institucijų prieigai prie duomenų ir jų tolesniam naudojimui taikomas taisyklės. Jis paragino ES priimti išsamią reglamentavimo sistemą, kuria ne tik būtų nustatytos operatorių pareigos saugoti duomenis, bet ir būtų reglamentuojama, kaip valstybės narės naudoja duomenis teisėsaugos tikslais – taip būtų sukurtas „teisinis tikrumas piliečiams“.

Duomenų apsaugos institucijos apskritai teigė, kad duomenų saugojimas pats savaime susijęs su galimo privatumo pažeidimo rizika; direktyva šis klausimas ES lygmeniu nereglamentuojamas, bet nustatytas reikalavimas valstybėms narėms laikytis nacionalinių duomenų apsaugos taisyklių. Nors konkrečių sunkius privatumo pažeidimo atvejus patvirtinančių pavyzdžių nėra, jeigu nebus nustatyta daugiau apsaugos priemonių, duomenų

¹²⁵ 2010 m. gegužės 5 d. Airijos aukštasis teismas patenkino „Digital Rights Ireland Limited“ prašymą kreiptis į Europos Teisingumo Teismą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį.

¹²⁶ Peter Hustinx kalba 2010 m. gruodžio 3 d. konferencijoje „Duomenų saugojimo direktyvos taikymas“.

saugumo pažeidimo rizika išliks, o kintant technologijoms ir ryšių tendencijoms ji gali didėti, neatsižvelgiant į tai, ar duomenys saugomi komerciniais ar saugumo tikslais, ES teritorijoje ar už jos ribų.

8. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Šioje ataskaitoje pabrėžta konkreti dabartinės ES duomenų saugojimo tvarkos nauda ir tobulintinos sritys. ES direktyvą priėmė tada, kai grėsė itin didelis teroristinių išpuolių pavojus. Poveikio vertinimas, kurį Komisija ketina atlikti, yra proga įvertinti duomenų saugojimą ES patikrinant jo būtinumą ir proporcingumą, atsižvelgiant į ir įvertinant vidaus saugumo interesus, sklandų vidaus rinkos veikimą ir siekiant geriau užtikrinti privatumą ir pagarbą pagrindinei teisei į asmens duomenų apsaugą. Komisijos pasiūlymas peržiūrėti duomenų saugojimo reglamentavimo sistemą turėtų būti grindžiamas toliau išdėstytomis išvadomis ir rekomendacijomis.

8.1. ES turėtų remti ir reglamentuoti duomenų saugojimą, kaip saugumo priemonę

Daugumos valstybių narių nuomone, ES duomenų saugojimo taisyklės yra būtina teisėsaugos, aukų apsaugos ir baudžiamosios teisenos sistemų priemonė. Valstybių narių pateikti statistiniai duomenys ir pavyzdžiai kai kuriuo atžvilgiu riboti, tačiau vis tiek patvirtina, kad saugomi duomenys labai svarbūs atliekant baudžiamąjį tyrimą. Šie duomenys suteikia svarbios pirminės informacijos ir įrodymų, kurių reikia nusikaltimų prevencijai ir baudžiamajam persekiojimui vykdyti ir baudžiamajai teisei užtikrinti. Juos naudojant priimti apkaltinamieji nuosprendžiai už nusikalstamas veikas, kurios galėjo likti neatskleistos, jeigu nebūtų buvę galima pasinaudoti saugomais duomenimis. Naudojantis šiais duomenimis taip pat buvo galima išteisinti nekaltus asmenis. Suderintomis šios srities taisyklėmis turėtų būti užtikrinta, kad duomenų saugojimas būtų veiksminga kovos su nusikalstamumu priemonė, kad sektoriui būtų užtikrintas teisinis tikrumas, kad vidaus rinka veiktų sklandžiai, ir kad visoje ES nuosekliai būtų taikomi aukšto lygio privatumo užtikrinimo ir asmens duomenų apsaugos standartai.

8.2. Netolygus perkėlimas

Perkėlimo teisės aktai galioja 22 valstybėse narėse. Dėl to, kad pagal E. privatumo direktyvos 15 straipsnio 1 dalį valstybėms narėms palikta nemaža veiksmų laisvė priimti duomenų saugojimo priemones, Duomenų saugojimo direktyvos vertinimas tampa itin sudėtingas. Perkėlimo teisės aktuose labai daug skirtumų, susijusių su tikslo ribojimu, prieiga prie duomenų, saugojimo laikotarpiais, duomenų apsauga, duomenų saugumu ir statistika. Trys valstybės narės pažeidė direktyvą, nes jų perkėlimo teisės aktus panaikino atitinkami konstituciniai teismai. Kitos dvi valstybės narės direktyvą dar turi perkelti. Komisija toliau dirbs su visomis valstybėmis narėmis, kad padėtų užtikrinti veiksmingą direktyvos įgyvendinimą. Ji taip pat toliau dalyvaus užtikrinant ES teisės vykdymą ir prireikus pradės pažeidimo tyrimo procedūrą.

8.3. Direktyva ne visiškai suderintas požiūris į duomenų saugojimą ir nenustatytos vienodos sąlygos operatoriams

Direktyva užtikrinta, kad duomenys dabar būtų saugomi daugumoje valstybių narių. Direktyva pati savaime neužtikrina, kad saugomi duomenys būtų kaupiami, kad būtų atliekama jų paieška ir jie būtų naudojami visiškai laikantis teisės į privatumą ir asmens

duomenų apsaugą. Už šių teisių laikymosi užtikrinimą atsakingos valstybės narės. Direktyva tik siekiama iš dalies suderinti požiūrį į duomenų saugojimą, todėl nenuostabu, kad nėra bendro požiūrio nei į specialias direktyvos nuostatas, tokias kaip tikslo ribojimas ar saugojimo laikotarpiai, nei į ja nereglamentuojamus aspektus, tokius kaip išlaidų atlyginimas. Vis dėlto, neatsižvelgiant į direktyvoje aiškiai numatytą variavimą, dėl skirtumų taikant nacionalines duomenų saugojimo priemones kyla daug sunkumų operatoriams.

8.4. Operatoriams už patirtas išlaidas turėtų būti atlyginama vienodai

Sektoriuje teisinis tikrumas vis dar neužtikrintas. Laikydami pareigos saugoti duomenis ir atlikti jų paiešką operatoriai, visų pirma mažesni operatoriai, patiria didelių išlaidų. Kai kuriose valstybėse narėse, palyginti su kitomis, operatoriai patiria nevienodas išlaidas ir jiems atlyginama nevienodai, nors nėra faktų, kad apskritai direktyva neigiamai paveikė telekomunikacijų sektorių. Komisija apsvarstys vienodo operatorių išlaidų atlyginimo galimybes.

8.5. Viso saugojimo, paieškos ir naudojimo proceso proporcingumo užtikrinimas

Komisija užtikrins, kad bet koku būsimu pasiūlymu dėl duomenų saugojimo būtų paisoma proporcingumo principo ir juo būtų tinkamai siekiama kovoti su sunkiais nusikaltimais ir terorizmu ir kad būtų neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti. Bus pripažinta, kad bet kokia su asmens duomenų apsauga susijusi išimtis ar apribojimas būtų taikomi, tik jeigu būtina. Ji nuodugniai įvertins, kokį poveikį baudžiamosios teisenos sistemos ir teisėsaugos veiksmingumui ir efektyvumui, privatumui ir viešojo administravimo sistemos ir operatorių išlaidoms gali padaryti griežtesnis srauto duomenų saugojimo, prieigos prie jų ir jų naudojimo reglamentavimas. Poveikio vertinime reikėtų išnagrinėti šiuos aspektus:

- (1) nuoseklumas ribojant duomenų saugojimo tikslą ir nustatant nusikaltimus, kurių atveju gali būti suteikta prieiga prie saugomų duomenų ir teisė jais naudotis;
- (2) geresnis privalomo duomenų saugojimo suderinimas ir galimas saugojimo laikotarpių sutrumpinimas;
- (3) prašymų suteikti prieigą ir bendros duomenų saugojimo ir prieigos prie jų tvarkos visose valstybėse narėse nepriklausomos priežiūros užtikrinimas;
- (4) valdžios institucijų, turinčių teisę prieiti prie duomenų, apribojimas;
- (5) saugotinų duomenų kategorijų sumažinimas;
- (6) techninių ir organizacinių saugumo priemonių, taikomų prieigai prie duomenų ir perdavimo procedūroms, gairės;
- (7) duomenų naudojimo, įskaitant duomenų gavybos prevenciją, gairės; ir
- (8) galimų vertinimo ir ataskaitų teikimo procedūrų parengimas, kad būtų lengviau palyginti ir vertinti būsimos priemonės taikymą.

Komisija taip pat apsvarstys, ar ES požiūris į operatyvų duomenų išsaugojimą gali papildyti duomenų saugojimą, ir jeigu taip – koku būdu.

Kiek tai susiję su pagrindinių teisių kontroliniu sąrašu ir požiūriu į informacijos valdymą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje¹²⁷, Komisija apsvarstys kiekvieną iš šių sričių pagal proporcingumo principus ir numatomumo reikalavimą. Ji taip pat užtikrins, kad būtų nuosekliai atsižvelgiama į vykdomą ES duomenų apsaugos reglamentavimo sistemos peržiūrą¹²⁸.

8.6. Tolesni žingsniai

Atsižvelgdama į šį vertinimą, Komisija pasiūlys peržiūrėti galiojančią duomenų saugojimo reglamentavimo sistemą. Pasikonsultavusi su teisėsaugos, teismų ir sektoriaus atstovais, vartotojų grupėmis, duomenų apsaugos institucijomis ir pilietinės visuomenės organizacijomis, ji parengs kelias politikos galimybes. Ji geriau ištirs visuomenės nuomonę apie duomenų saugojimą ir jo poveikį elgesiui. Nustatytais faktais bus remiamasi atliekant nustatytų politikos galimybių poveikio vertinimą, kuriuo bus grindžiamas Komisijos pasiūlymas.

¹²⁷ Žr. nuorodą į komunikatą dėl Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo: „Informacijos valdymo laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje apžvalga“, COM(2010)385, 2010 7 20.

¹²⁸ COM(2010) 609, 2010 11 4.

Priedas. Papildomi statistiniai duomenys apie srauto duomenų saugojimą

Priedo pastabos.

1. Duomenų senumas – laikotarpis, praėjęs nuo duomenų saugojimo pradžios iki dienos, kai kompetentinga institucija paprašė perduoti duomenis.
2. Su internetu susiję duomenys – duomenys susiję su prieiga prie interneto, interneto elektroniniu paštu ir interneto telefonija.
3. Čekijos, Latvijos ir Lenkijos statistinius duomenis reikėtų vertinti atsižvelgiant į 5.1 skirsnyje aprašytą padėtį.

Valstybių narių pateikti 2008 m. statistiniai duomenys

7 lentelė. 2008 m. prašymai pateikti saugomus srauto duomenis pagal duomenų senumą										
Prašomų duomenų senumas (mėnesiai) / valstybė narė	0–3	3–6	6–9	9–12	12–15	15–18	18–21	21–24	Iš viso	
Belgija	Nepateikta									
Bulgarija	Nepateikta									
Čekija	102691	18440	10110	319	0	0	0	0	131560	
Danija	2669	672	185	37	23	2	7	4	3599	
Vokietija	9363	2336	985	0	0	0	0	0	12684	
Estija	2773	733	157	827	0	0	0	0	4490	
Airija	8981	2016	936	1855	90	85	78	54	14095	
Graikija	Suskirstyta informacija nepateikta									584
Ispanija	22629	15868	10298	4783	0	0	0	0	53578	
Prancūzija	Suskirstyta informacija nepateikta									503437
Italija	Nepateikta									
Kipras	30	4	0	0	0	0	0	0	34	
Latvija	10539	2739	1368	1211	597	438	0	0	16892	
Lietuva	55735	23817	5251	512	0	0	0	0	85315	
Liuksemburgas	Nepateikta									
Vengrija	Nepateikta									
Malta	810	59	0	0	0	0	0	0	869	
Nyderlandai	Suskirstyta informacija nepateikta									85000
Austrija	Suskirstyta informacija nepateikta									3093
Lenkija	Nepateikta									
Portugalija	Nepateikta									
Rumunija	Nepateikta									
Slovėnija	Suskirstyta informacija nepateikta									2821
Slovakija	Nepateikta									
Suomija	9134	1144	448	214	268				4008	
Švedija	Nepateikta									
Jungtinė Karalystė	315350	88339	34665	19398	6385	2973	1536	1576	470222	
Iš viso	533504	156167	64403	29156	7095*	3230*	1353*	1366*	1392281	

* Išskyrus Suomiją.

8 lentelė. 2008 m. prašymai pateikti saugomus srauto duomenis pagal duomenų tipą (skliausteliuose nurodyti atvejai (jeigu tokia informacija pateikta), kai prašymų pateikti duomenis nebuvo galima patenkinti)

Duomenų tipas / Valstybė narė	Fiksuotojo ryšio telefonija	Judriojo ryšio telefonija	Susiję su internetu	Iš viso
Belgija	Nepateikta			
Bulgarija	Nepateikta			
Čekija	4983 (131)	125040 (2276)	1537 (83)	131560 (2490)
Danija	192 (0)	3273 (5)	134 (0)	3599 (5)
Vokietija	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			12684 (931)
Estija	4114 (1519)	376 (7)	Nepateikta	4490 (1526)
Airija	5317 (16)	5873 (48)	2905 (33)	14095 (97)
Graikija	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			584
Ispanija	4448 (0)	40013 (0)	9117 (0)	53578 (0)
Prancūzija	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			503437
Italija	Nepateikta			
Kipras	3 (0)	31 (5)	0 (0)	34 (5)
Latvija	1602 (90)	14238 (530)	1052 (76)	16892 (696)
Lietuva	765 (72)	84550 (5657)	Nepateikta	85315 (5729)
Liuksemburgas	Nepateikta			
Vengrija	Nepateikta			
Malta	29 (0)	748 (120)	92 (13)	869 (133)
Nyderlandai	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			85000
Austrija	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			3093
Lenkija	Nepateikta			
Portugalija	Nepateikta			
Rumunija	Nepateikta			
Slovėnija	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			2821
Slovakija	Nepateikta			
Suomija	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			4008
Švedija	Nepateikta			
Jungtinė Karalystė	90747 (0)	329421 (0)	50054 (0)	470222 (0)
Iš viso				1392281

9 lentelė. Prašymai pateikti <i>fiksuotojo ryšio telefonijos</i> srauto duomenis (pagal duomenų senumą), kurie buvo perduoti 2008 m.									
Prašomų duomenų senumas (mėnesiai) / valstybė narė	0–3	3–6	6–9	9–12	12–15	15–18	18–21	21–24	Iš viso
Belgija	Nepateikta								
Bulgarija	Nepateikta								
Čekija	3669	916	143	124	0	0	0	0	4852
Danija	133	28	31	0	0	0	0	0	192
Vokietija	Nepateikta								
Estija	1876	161	74	484	0	0	0	0	2595
Airija	4118	712	197	182	32	21	23	16	5301
Graikija	Nepateikta								
Ispanija	1948	1431	741	328	0	0	0	0	4448
Prancūzija	Nepateikta								
Italija	Nepateikta								
Kipras	3	0	0	0	0	0	0	0	3
Latvija	698	213	167	193	104	137	0	0	1512
Lietuva	251	442	0	0	0	0	0	0	693
Liuksemburgas	Nepateikta								
Vengrija	Nepateikta								
Malta	28	1	0	0	0	0	0	0	29
Nyderlandai	Nepateikta								
Austrija	Nepateikta								
Lenkija	Nepateikta								
Portugalija	Nepateikta								
Rumunija	Nepateikta								
Slovėnija	Nepateikta								
Slovakija	Nepateikta								
Suomija	Nepateikta								
Švedija	Nepateikta								
Jungtinė Karalystė	54805	27052	5340	753	1135	437	1050	175	90747
Iš viso	67529	30956	6693	2064	1271	595	1073	191	110372

10 lentelė. Prašymai pateikti <i>judriojo ryšio telefonijos</i> srauto duomenis (pagal duomenų senumą), kurie buvo perduoti 2008 m.									
Prašomų duomenų senumas (mėnesiai) / valstybė narė	0–3	3–6	6–9	9–12	12–15	15–18	18–21	21–24	Iš viso
Belgija	Nepateikta								
Bulgarija	Nepateikta								
Čekija	98232	17013	7518	1	0	0	0	0	122764
Danija	2433	628	143	33	20	1	7	3	3268
Vokietija	Nepateikta								
Estija	248	58	35	28	0	0	0	0	369
Airija	4326	820	230	240	57	63	52	37	5825
Graikija	Nepateikta								
Ispanija	17403	12114	7444	3052	0	0	0	0	40013
Prancūzija	Nepateikta								
Italija	Nepateikta								
Kipras	23	3	0	0	0	0	0	0	26
Latvija	8928	2298	1085	746	394	257	0	0	13708
Lietuva	55484	23375	14	20	0	0	0	0	78893
Liuksemburgas	Nepateikta								
Vengrija	Nepateikta								
Malta	575	53	0	0	0	0	0	0	628
Nyderlandai	Nepateikta								
Austrija	Nepateikta								
Lenkija	Nepateikta								
Portugalija	Nepateikta								
Rumunija	Nepateikta								
Slovėnija	Nepateikta								
Slovakija	Nepateikta								
Suomija	Nepateikta								
Švedija	Nepateikta								
Jungtinė Karalystė	229375	52241	26228	16040	3333	521	339	1344	329421
Iš viso	417027	108603	42697	20160	3804	842	398	1384	594915

11 lentelė. Prašymai pateikti su internetu susijusius srauto duomenis (pagal duomenų senumą), kurie buvo perduoti 2008 m.									
Prašomų duomenų senumas (mėnesiai) / valstybė narė	0–3	3–6	6–9	9–12	12–15	15–18	18–21	21–24	Iš viso
Belgija	Nepateikta								
Bulgarija	Nepateikta								
Čekija	737	412	137	168	0	0	0	0	1454
Danija	102	14	11	2	3	1	0	1	134
Vokietija	Nepateikta								
Estija	Nepateikta								
Airija	492	460	498	1422	0	0	0	0	2872
Graikija	Nepateikta								
Ispanija	3278	2323	2113	1403	0	0	0	0	9117
Prancūzija	Nepateikta								
Italija	Nepateikta								
Kipras	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Latvija	424	150	75	219	74	34	0	0	976
Lietuva	Nepateikta								
Liuksemburgas	Nepateikta								
Vengrija	Nepateikta								
Malta	76	3	0	0	0	0	0	0	79
Nyderlandai	Nepateikta								
Austrija	Nepateikta								
Lenkija	Nepateikta								
Portugalija	Nepateikta								
Rumunija	Nepateikta								
Slovėnija	Nepateikta								
Slovakija	Nepateikta								
Suomija	Nepateikta								
Švedija	Nepateikta								
Jungtinė Karalystė	31170	9046	3097	2605	1917	2015	147	57	50054
Iš viso	36279	12408	5931	5819	1994	2050	147	58	64686

Valstybių narių pateikti 2009 m. statistiniai duomenys

12 lentelė. 2009 m. prašymai pateikti saugomus duomenis pagal duomenų senumą									
Prašomų duomenų senumas (mėnesiai) / valstybė narė	0–3	3–6	6–9	9–12	12–15	15–18	18–21	21–24	Iš viso
Belgija	Nepateikta								
Bulgarija	Nepateikta								
Čekija	210975	56623	11620	1053	0	0	0	0	280271
Danija	2980	685	179	104	54	38	12	14	4066
Vokietija	Nepateikta								
Estija	4299	1836	1210	1065	0	0	0	0	8410
Airija	8117	1652	805	297	168	134	69	41	11283
Graikija	Nepateikta								
Ispanija	29775	19346	13999	6970	0	0	0	0	70090
Prancūzija	Suskirstyta informacija nepateikta								514813
Italija	Nepateikta								
Kipras	31	8	1	0	0	0	0	0	40
Latvija	20758	2414	1088	796	565	475	0	0	26096
Lietuva	30247	35456	5886	884	0	0	0	0	72473
Liuksemburgas	Nepateikta								
Vengrija	Nepateikta								
Malta	3336	362	151	174	0	0	0	0	4023
Nyderlandai	Nepateikta								
Austrija	Nepateikta								
Portugalija	Nepateikta								
Rumunija	Nepateikta								
Lenkija	642327	178306	75525	52526	27098	23924	13984	34628	1048318
Slovėnija	Suskirstyta informacija nepateikta								1918
Slovakija	Suskirstyta informacija nepateikta								5214
Suomija	2000	1310	532	152	76	0	0	0	4070
Švedija	Nepateikta								
Jungtinė Karalystė	Nepateikta								
Iš viso	954845	297998	110996	64021	27961	24571	14065	34683	2051085

13 lentelė. 2009 m. prašymai pateikti saugomus duomenis pagal duomenų tipą (skliausteliuose nurodyti atvejai (jeigu tokia informacija pateikta), kai prašymų pateikti duomenis nebuvo galima patenkinti)				
Duomenų tipas / Valstybė narė	Fiksuotojo telefonija	ryšio Judriojo telefonija	Susiję internetu	Iš viso
Belgija	Nepateikta			
Bulgarija	Nepateikta			
Čekija	13843 (934)	256074 (9141)	10354 (371)	280271 (10446)
Danija	133 (0)	3771 (10)	162 (1)	4066 (11)
Vokietija	Nepateikta			
Estija	6422 (2279)	902 (21)	1086 (468)	8410 (2768)
Airija	4542 (16)	5239 (20)	1502 (56)	11283 (92)
Graikija	Nepateikta			
Ispanija	5055 (0)	56133 (0)	8902 (0)	70090 (0)
Prancūzija	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			514813
Italija	Nepateikta			
Kipras	0 (0)	23 (3)	14 (0)	40 (3)
Latvija	1672 (218)	22796 (102)	1628 (240)	26096 (560)
Lietuva	1321 (0)	51573 (6237)	19579 (343)	72473 (6580)
Liuksemburgas	Nepateikta			
Vengrija	Nepateikta			
Malta	156 (10)	3693 (882)	174 (10)	4023 (902)
Nyderlandai	Nepateikta			
Austrija	Nepateikta			
Lenkija	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			1048318
Portugalija	Nepateikta			
Rumunija	Nepateikta			
Slovėnija	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			1918 (48)
Slovakija	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			5214 (157)
Suomija	Pagal duomenų tipą suskirstyta informacija nepateikta			4070
Švedija	Nepateikta			
Jungtinė Karalystė	Nepateikta			
Iš viso				2051082 (1069885)

14 lentelė. Prašymai pateikti <i>fiksuotojo ryšio telefonijos</i> duomenis (pagal duomenų senumą), kurie buvo perduoti 2009 m.									
Prašomų duomenų senumas (mėnesiai) / valstybė narė	0–3	3–6	6–9	9–12	12–15	15–18	18–21	21–24	Iš viso
Belgija	Nepateikta								
Bulgarija	Nepateikta								
Čekija	9919	2907	47	36	0	0	0	0	12909
Danija	105	19	7	2	0	0	0	0	133
Vokietija	Nepateikta								
Estija	2254	866	599	424	0	0	0	0	4143
Airija	3934	337	69	70	50	39	16	11	4526
Graikija	Nepateikta								
Ispanija	2371	1492	844	348	0	0	0	0	5055
Prancūzija	Nepateikta								
Italija	Nepateikta								
Kipras	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Latvija	744	253	157	143	68	89	0	0	1454
Lietuva	469	773	73	6	0	0	0	0	1321
Liuksemburgas	Nepateikta								
Vengrija	Nepateikta								
Malta	83	25	18	20	0	0	0	0	146
Nyderlandai	Nepateikta								
Austrija	Nepateikta								
Lenkija	Nepateikta								
Portugalija	Nepateikta								
Rumunija	Nepateikta								
Slovėnija	Nepateikta								
Slovakija	Nepateikta								
Suomija	Nepateikta								
Švedija	Nepateikta								
Jungtinė Karalystė	Nepateikta								
Iš viso	19879	6672	1814	1049	118	128	16	11	29687

15 lentelė. Prašymai pateikti <i>judriojo ryšio telefonijos</i> duomenis (pagal duomenų senumą), kurie buvo perduoti 2009 m.									
Prašomų duomenų senumas (mėnesiai) / valstybė narė	0–3	3–6	6–9	9–12	12–15	15–18	18–21	21–24	Iš viso
Belgija	Nepateikta								
Bulgarija	Nepateikta								
Čekija	197620	48841	472	0	0	0	0	0	246933
Danija	2777	639	162	98	47	19	12	7	3761
Vokietija	Nepateikta								
Estija	318	397	96	70	0	0	0	0	881
Airija	3669	835	220	210	115	92	50	28	5219
Graikija	Nepateikta								
Ispanija	24065	15648	11147	5273	0	0	0	0	56133
Prancūzija	Nepateikta								
Italija	Nepateikta								
Kipras	17	16	0	0	0	0	0	0	23
Latvija	18832	1912	778	515	394	263	0	0	22694
Lietuva	25713	19595	28	0	0	0	0	0	45336
Liuksemburgas	Nepateikta								
Vengrija	Nepateikta								
Malta	2332	246	111	122	0	0	0	0	2811
Nyderlandai	Nepateikta								
Austrija	Nepateikta								
Lenkija	Nepateikta								
Portugalija	Nepateikta								
Rumunija	Nepateikta								
Slovėnija	Nepateikta								
Slovakija	Nepateikta								
Suomija	Nepateikta								
Švedija	Nepateikta								
Jungtinė Karalystė	Nepateikta								
Iš viso	275343	88119	13014	6288	556	374	62	35	383791

16 lentelė. Prašymai pateikti su internetu susijusius duomenis (pagal duomenų senumą), kurie buvo perduoti 2009 m.									
Prašomų duomenų senumas (mėnesiai) / valstybė narė	0–3	3–6	6–9	9–12	12–15	15–18	18–21	21–24	Iš viso
Belgija	Nepateikta								
Bulgarija	Nepateikta								
Čekija	3369	4811	861	942	0	0	0	0	9983
Danija	98	27	10	4	4	7	0	1	151
Vokietija	Nepateikta								
Estija	315	145	56	102	0	0	0	0	618
Airija	489	455	502	0	0	0	0	0	1446
Graikija	Nepateikta								
Ispanija	3339	2206	2008	1349	0	0	0	0	8902
Prancūzija	Nepateikta								
Italija	Nepateikta								
Kipras	12	2	0	0	0	0	0	0	14
Latvija	852	198	74	90	88	86	0	0	1388
Lietuva	4060	15087	1	88	0	0	0	0	19236
Liuksemburgas	Nepateikta								
Vengrija	Nepateikta								
Malta	150	14	0	0	0	0	0	0	164
Nyderlandai	Nepateikta								
Austrija	Nepateikta								
Lenkija	Nepateikta								
Portugalija	Nepateikta								
Rumunija	Nepateikta								
Slovėnija	Nepateikta								
Slovakija	Nepateikta								
Suomija	Nepateikta								
Švedija	Nepateikta								
Jungtinė Karalystė	Nepateikta								
Iš viso	12684	22945	3512	2575	92	93	0	1	41902